

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

FLÓFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A kivándorlás és a csendőr.

Írta: K. Nagy Sándor.

I.

Az igazak bizodalmaóhoz, a gonoszak réméhez, a százszemű és vasmarku csendőrökhöz szólok, a kik épen olyan fájva látják a baha pusztulását és a félrevezetett emberek szerencsétlenségét, mint én, vagy más, minden bonzerető szív!

Mert: "... pusztulunk, veszünk! Mint oldott kéve, széthull nemzetünk! — sóhajthatunk fel a költővel, a kinek látnoki szeme előtt bizonyára az akkor még felismerhetlen homályban az a veszedelem lebegett, mely most a kivándorlással annyira gyengíti szegény, sokat szenvedett hazánkat.

Erről a kivándorlásról akarok beszélni. Nem is a kivándorlásról, hanem az idevonatkozó törvény ismertetéséről.

Mert hiszen tudják, hogy az 1909:II. t.-cz. újlag szabályozta a kivándorlási ügyet.

Tudják, hogy a törvény értelmében ki tekintendő kivándorlóknak?

„Az, a ki tartós kereset céljából külföldre távozik».

Ebből aztán az is nyilvánvaló, hogy a kik valamelyik európai államba, *egy évnél rövidebb* határidőre megbatározott munkák teljesítése végett távoznak, kivándorlóknak nem tekintetnek s ezekre vonatkozólag ez a törvény csak akkor terjed ki, ha a belügyminiszter külön rendelettel kiterjeszti. (Például Korompáki Sándor gépészlakatossegéd olvasván arról, hogy a forgópisztolyok közül a belga gyártmány a legkapósabb: elhatározza, hogy kimegy Belgiumba, hogy magát ezen a téren 10—11 hónap alatt kiképezze. Szabályszerűn utlevelet ugyan váltania kell, de azokkal a nehézségekkel, melyekkel a kivándorlási engedély megnyerése jár, nem kell megküzdenie.)

Mert a kivándorlási engedély kieszközlése nem megy olyan könnyen, mint az egyszerű utlevél. Nagyon bölcsen is. Nagy különbség van abban, hogy valaki örökre itt akarja hagyni hazáját s bütelen lesz hozzá; vagy pedig csak azért megy külföldre, hogy tanuljon, tapasztaljon s visszatérve, annál nagyobb hasznára legyen hazájának.

A törvény korlátokat állít a kivándorlók elé, de ezek a korlátok nem arra valók, hogy lehetetlenné tegyék a kivándorlást, hanem csak arra, hogy megóvják a jogokat s világossá tegyék a köteleességeket.

És a csendőrnek itt is, mint mindenütt, a hol törvényről és igazságról van szó, olyan szép alkalma nyílik, hogy száz szemével belásson a kivándorlási ügyek szándékosan előidézett, vagy előidézoi akart bomályaába és vasmarokkal ragadjon meg minden törvénytelenéget, mely nemesak édes hazánknak, hanem azoknak a szerencsétlen kivándorlóknak is bajt akar szerezni.

Nézzék csak!

Találkoznak egy kivándorlásra induló fiatal legénynyel. Ugyan kérdezzék meg tőle, hogy *hány éves?* s ha be nem töltötte a nagykorúságot, *nem áll-e atyái,* vagy *gyámi hatalom alatt?* s ha igen, *van-e hatóságilag hitelesített atyái, vagy gyámi engedélye?* És ha ez megvan: tudja-e igazolni írásban, hogy rendeltetési helyén való elhelyezése (foglalkozása) biztosítva van?

Mert ezek nélkül még eszébe se juthat a kivándorlás egy ifjunak sem.

Közbeszólt valaki? Ugy. A földim kér felvilágosítást, mert ő még csak mostanában tette fel a kakastollas kalapot, azt pedig én is tudom, hogy sem otthon a falusi iskolában, (de még a városiban sem), sem más helyen nem volt alkalma törvényt tanulni. Mert biz' a szomorú dolog, hogy a törvény tudását mindenkitől megkivánják, de tanításáról senki nem gondoskodik.

Tebát azt kérdi, hogy ki áll *atyái,* vagy *gyámi hatalom alatt?* Atyái hatalom alatt áll a gyermek rendszeren nagykorúságának eléréséig, mely a 24-ik életév betöltésével következik be rendszeren. (1877:XX. t.-cz. 1. §-n.) De itt már különbséget kell tenni férfiak és nők között, mert a nő férjhezmenetelekor teljeskoruvá válik, tekintet nélkül évei számára (1874:XXIII. t.-cz. 2. §.). Csakhogy itt nem szabad elfelejteni, hogy fejletlen koru nem köthet házasságot s a nő 16-ik évének betöltésével éri el fejlett korát. (1894:XXXI. t.-cz. 7. §.) Mig a férfi csak 18-ik, illetve 20-ik évének betöltése után válhatik teljeskoruvá, ha a gyámbatóság *nagykorusítja.* (1877:XX. t.-cz. 4., 5., 6. §.) Azok a kis-korúak pedig, a kik árvaság, vagy más ok miatt atyái

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia-bázi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legajábi képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részére nagyban és kiskeresletben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszertől külön-külön árjegyzék kirendő.

batalom alatt állanak, *gyómság* alá vannak helyezve, (1877: XX. t.-cz. 27. §.).

Annak a bizonyítására, hogy a kivándorolni akaró kiskoru biztosítva van a rendeltetési helyén, vagyis válasszott új bazájában való elhelyezéséről, illetőleg arról, hogy ott megélhetésére szükségmunkát kap: nem elég a pusztá szó, hanem hitelt érdemlő adatok kellene.

Ha pedig egy kiskoru nő (a nők is, ha férjhez nem mennek, 24-ik életévük betöltésével válnak nagykoruakká az 1874: XXIII. t.-cz. 1. §. szerint), vagy pedig 16 éven aluli fiu, apja, vagy anyja nélkül akar kivándorolni, kérdezzék meg tőle, hogy kinek a kíséretében utazik? Mert igazolnia kell, hogy rendeltetési helyéig megbízható felnőtt személy kíséretében utazik.

A fiúnál még különös figyelmet kell fordítani, arra is, hogy betöltötte-e életének 17-ik évét? Mert azon évi január elsőől kezdődőleg, melyben 17-ik évét betölti, addig, míg a véderőtörvényen alapuló állítási, vagy szolgálati kötelezettség alatt áll, csak a belügy-miniszter és honvédelmi miniszter által — óvadék mellett — kiadott írásbeli engedély alapján vándorolhat ki. Természetes dolog, hogy az előbbieken felsorolt szükséges okmányok az ilyeneknél is mellőzhetlenek. Valamint mellőzhetlen az utlevél is.

Ha tehát kivándorlásra indulókkal találkozunk, a fentebbiek szemmel tartásával vonják kérdőre őket.

Azonban vannak olyan egyének is, a kiknek kivándorlását a törvény egyenesen megtiltja.

Figyeljenek csak ide! Mert a tiltó okok egyike éppen nagyon is közölről érdeklí a csend és rend fenntartóit, az igazságszolgáltatás — hogy úgy mondjam — külső munkásait.

• Nem vándorolhatnak ki, kik ellen szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény miatt büntetendő eljárás van folyamatban, továbbá a szabadságvesztésre, vagy pénzbüntetésre elítéltek a büntetés végrehajthatósága idején.

Álljunk csak meg itt egy szóra. Vajjon a büntető-törvénykönyvben (1878: V. t.-cz.) találunk-e olyan törvény-szakaszt, melynek alapján csupán pénzbüntetés szabható ki? Mit gondol, földim? No, ne vereaedjék el olyan nagyon, nem szégyen az, ha nem tudja, mert hiszen olyan embereket is zavarba hozhat ez a kérdés, a kik mindig a törvénykönyvet forgatják. Az ilyen ritka kérdést jó megnézni a könyvből. Nézzük meg.

A Büntető-törvénykönyvben csupán három szakaszt találunk, a melyeknek megszegésére egyedül csak pénzbüntetés van meghatározva. Megmondjam, melyek azok? Megmondom. Ezek a következők:

1. a becsületsértésről szóló 261. §. A ki más ellen meggyalázó kifejezést használ, vagy meggyalázó cselekményt követ el: a becsületsértés vétségét követi el és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

2. Régi kincs találásánál elkövetett jogtalan elsajátítás vétségéről szóló 366. §. •A ki régi kincset talál és ezt a batóságunk nyolcz nap alatt be nem jelenti: a talált kincs jogtalan elsajátításának vétségét követi el ezer forintig terjedhető pénzbírsággal büntetendő».

3. A közveszélyű cselekményről szóló 443. §. •Azon vaspályai, vagy gőzhajózási intézetnek igazgatóhivatalnok, a ki a hivatalától, vagy szolgálatától való elmozdításra ítélt egyént nem bocsátja el azonnal, mihelyt a jogerőre emelkedett ítélet vele közöltetett: vétség miatt száz forintól ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő».

Minden más szakaszban szabadságvesztés-büntetés (fegyház, börtön, fogház, államfogház) vagy halál van szabva főbüntetésül a csak egyik-másiknál fordul elő a pénzbüntetés, de csak mint mellékbüntetés.

Tudják, hogy bány esetben szabható ki halálbüntetés? Megmondom. Csak két esetben: egyik a 126. §. 1. pontja szerinti felségsértés, másik a 278. §. szerinti gyilkosság.

Ugy láttam, hogy az örsvezető ur mosolygott, mikor azt mondtam, hogy a talált kincs jogtalan elsajátítására ezer forintig terjedhető pénzbírságot szab a Btkv. 366. §. Pedig nem tévedésből mondtam ezt. Nézze meg csak a Büntető-törvénykönyvnek különböző kiadásait. Mindenütt így találja. Fogjuk rá, hogy sajtóhiba, a szedőgyerek tévedt, midőn pénzbírságot szedett pénzbüntetés helyett, de az sem lehetetlen, hogy az eredeti törvény-szövegben maradt meg ez a kis sajtóhiba. Sokra becsülöm, hogy örsvezető ur gyakran forgatja a törvénykönyvet s tudom, hogy azért hitetlenkedett a pénzbírság kifejezés miatt, mert tudja, hogy a Btkv. 20. §-a szerint: •a büntetések nemei következők: halálbüntetés, fegyház, államfogház, börtön, fogház, pénzbüntetés». Tehát pénzbírságról szó sincs. Éppen azért — a mint azt a kir. Curia már régen kimondta •a bírság» szó elnézés folytán kerülván a törvénybe: a bíróság a Btkv. 366. §. alapján nem pénzbírságot, hanem pénzbüntetést szab ki.

Hát bizony elkalandoztunk egy kicsit a kivándorlási törvénytől. No, de mi csak barátságosan beszélgetünk s ha valaki nem biztos valamiben, jó azt megkérdezni.

Azt mondtam volt, — a kitérés előtt — hogy nem vándorolhatnak ki, a kik ellen szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény miatt büntető eljárás van folyamatban. És így ilyenek a Btkvben foglalt összes büntettek és vétségek, kivéven a fentebb felsorolt becsületsértést (261. §.), talált kincs jogtalan elsajátítását (366. §.) és közveszélyű cselekménynek a 443. §-ban foglalt esetét. Ezen, csak pénzbüntetéssel büntetendő eseteken kívül a Btkv. minden más esetében tehát hozzák tudomására az illetékes hivatalnak, ha valamelyik kivándorolni akaró ellen büntető eljárás folyamatban létezik

A legjobb órák,

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, úgy kőpénz, mint rézleltetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

tudnak; az elítéltetésnek pedig még ezen eseteit is, mert hiszen: «nem vándorolhatnak ki, a kik *szabadságvesztésre* vagy *pénzbüntetésre* elítéltettek a büntetés végrehajthatósága idején.»

Azt kérdi a próbacsendőr ur, hogy mi a teendő, ha *kihágás* miatt van a kivándorolni szándékozó ellen büntető eljárás folyamatban?

Itt nem elég világos a törvény. Csak «büntetendő cselekményről» szól. Büntetendő cselekmény mind az, a mit törvény, rendelet vagy szabályrendelet annak nyilvánít s a mire büntetés van meghatározva. Tehát a kihágások is bűncselekmények. Magában a kihágási büntetőtörvényben (1879: XL. t.-cz.) és más törvényekben és rendeletekben, sőt szabályrendeletekben is vannak szabadságvesztés-büntetéssel büntetendő kihágások, viszont vannak szabadságvesztés-büntetéssel és pénzbüntetéssel vegyesen, végül csupán pénzbüntetéssel büntetendő kihágások. (Én bizony nagyon szívesen felsorolnám itt ezeket, de olyan nagy tömeget képeznek, mely nem való egy hetilap keretébe.)

Igy minden egyes esetben csak a kihágási törvény vagy rendeletek egyes szakaszaiból lehet megadni, hogy a szóbanforgó kihágásra szabadságvesztés vagy csupán pénzbüntetés van szabva.

Mindaddig tehát, míg a törvény más magyarázatot nem nyer, én úgy fogom fel a dolgot, hogy mind az az eljárás, mely valamely büntetendő cselekmény miatt tétetik folyamatba, tehát legyen az büntett, vétség vagy kihágás s tartozzék az a törvényszék, járásbírótság vagy közigazgatási hatóság elé: *büntetőeljárás* s így minden olyan *kihágás* (a büntettek és vétségeken kívül), melyre *szabadságvesztés-büntetés* van kiszabva, megakadályozza a kivándorlást az eljárás folyamatban létele alatt.

Ezt a felfogást erősíti meg a kivándorlási törvénynek az a rendelkezése is, hogy nemcsak a szabadságvesztésre, hanem a pénzbüntetésre *elítéltek* sem vándorolhatnak ki. Mert hiszen itt nincs különbség téve főbüntetés és mellékbüntetés között. Már pedig, ha például valaki csupán 10 K. pénzbüntetésre, mint főbüntetésre van elítélve s e miatt visszatartják a kivándorlástól: mennyivel inkább visszatartható, ha például olyan kihágás miatt van ellene büntető eljárás, melyért két hónapi elzárásra és 600 korona pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre elítélhető. (Az 1879: XL. t.-cz. 16. §-a szerint t. i. ez a kihágási büntetőtörvényben meghatározott büntetés legmagasabb foka.)

Egy felvilágosítással tartozom még itt a földim kérdésére, hogy mit kell érteni a «szabadságvesztésre vagy pénzbüntetésre elítéltek büntetésének végrehajthatósága ideje» alatt, a mely alatt t. i. tiltva kivándorlásuk.

Ez alatt az elévülés idejét kell érteni. Ez az elévülési idő különböző bűncselekményeknél különböző. Itt

csak a már kiszabott büntetés végrehajthatóságáról van szó. Az ilyen elévülés: 25 év, ha az ítélet halált vagy életfogytiglan tartó fegyházat, 20 év, ha az ítélet 10 évet felülhaladó batározott ideig tartó fegyházat vagy államfogházat, 15 év, ha az ítélet 5.—10 év közötti szabadságvesztés-büntetést, 10 év, ha ennél kisebb büntetést állapít meg büntettekre. Vétség esetében 5 év az elévülési idő. (1878: V. t.-cz. 120. §.) Kihágás esetében a kiszabott büntetés egy év alatt évül el. (1879: XL. t.-cz. 31. §.)

(Vége köv.)

A kutya csendőrségi szolgálatban.

Irta: *Egy érdeklődő.*

(Végo.)

Mult év december hó 27-én Baumbergben (solingeni járás) délután négy óra tájban gróf Nasselröhr erdejében Kleinen erdész egy vadász által meglövetett. A következő napon Hentze düsseldorfi rendőrbiztos «Gorgi» nevű rendőrkutyájával az ügyesség megkeresése folytán a helyszínén megjelent és aznap egy és ugyanazon nyomot két izben fedezte fel és a következő napon ismét ugyanazon nyomou haladt.

Midőn a kutya a helyszínére hozatott, már a cselekmény elkövetése óta 24 óra elmúlt volt és midőn utolsó keresését eszközölte, már 41 óra is eltelt. A tettes ugyanis egy fa ágai között, a földtől mintegy 3½ méter magásra lesbelyet készített magának, honnan előbb egy vadat ejtett el és később a közeledő erdészt lőtte le. A kutya a szimatot a lesbelyről, egy onnan lerugott póznáról, a fán látható volt csuszái nyomokról és végül a csizmasarok nyomaiból vette fel. A nyomok az erdőn át, friss szántóföldeken keresztül Baumberg falu keleti bázorának kerítései mögött, egy gyaloguton át a faluba vezető országútra vezettek, hol az a nagy porban — bizonyára a közlekedők által — ily hosszú idő alatt megsemmisítettett, mert a kutya azt többé nem találta fel.

Az eredmény azonban így is kielégítő volt, mert az országút közelében lakott a gyanúsított vadász s a mint a vizsgálat eredménye kiderítette, a tettes éppen azon utat tette meg, melyet a kutya kikutatott.

Egy bagoni rendőrkutya utólag szintén ugyanazon nyomokat kutatta ki.

Dudweilerben egy rendőrkutya segítségével lopott értékpapírok és szekrények fedeztetek fel. Tettesek ugyanis megelőzőleg elfogattak, de a bűnjelek rejtekhelyét felfedezni vonakodtak.

«Gerhilde» bergerdorfi rendőrkutya, mely éles szaglásáról már amugy is ismeretes volt, egy galambducz feltörőit egy rudon visszamaradt szag után kutatta ki, melyen azok a galambduczhoz felkúsztak és a helyszínén feledtek. Az itt kapott szag nyomán Bergerdorf terjedelmes fiatal erdőjén át egy Henrik utczei ház udvarára ment, hol az udvaron álló tizenkét éves gyermekét megugatta, ez pedig beismerete a galamblopást.

A Giessen városi erdőben 1908 december 24-én egy tízéves fiún kéjgyilkosság követtetett el. Mint tettes egy Reif nevű czipészegéd fogatott el. December 27-én délután egy «Greif» nevű (német juhász) rendőrkutya a gyilkos nyomait 3½ kilométernyire kikutatta. A kere-

Ha fáj a feje

ne téovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmagasabb migráint és fejfájást olmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Kézírti Beretvás Tamás gyógyszerész Kisposton. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

ését a beállott sötétség miatt félbe kellett hagyni. A talaj részben keményre volt fagyva és jégbideg szél fújt, mely körülmények a nyomok kikutatását természetesen tetemesen megnehezítették. Deczember 28-án a már kikutatott nyomok mentén a giesseni ügyész indítványára 350 lépésnyi távolságra a cselekmény helyszínétől kezdődőleg egy-egy ember állítottatott fel, kik közé a tagadásban levő gyanus czipészsegédet is felállították.

A kutyával a bulla rubázatát, melylyel a gyilkos érintkezésben volt, ismét megszagoltatták és most a nyomokat a belviszínéről kiindulva, mint előbb ismét kerestették s a mint a kutya utjában a czipészsegédhez jutott, megugatta, nekirobant és rángrott. Tettes a cselekményt még nem ismerte be ugyan, de elítéltetéséhez, a bizonyítékok után ítélve, alig fér kétség.

Bostock mellett a Püschow-féle birtokon folyó évi január 5-ére virradólag mintegy 40 darab kolbász és egyéb husnemű ellopott. Január 5-én Witt rendőrrel egy »Senta» nevű (Airedalterrier) rendőrkutya a helyszínére küldetett; a nyomok utáni kutatás azonban csak 6-án volt megkezdhető, mert kétségtelenül gyanus lábnyomok nem voltak láthatók. A tettes ugyanis, valószínűleg azért, hogy nyomait eltakarja, lábát rongyokba burkolva követte el a lopást. Eme feltevést az eredmény rövidesen megerősítette, mert »Senta», mely Püschow-tól Heiligenhagen felé futott, az utvonaltól félreeső helyen mintegy 600 méterre Püschowtól egy elhasznált zsákból czipészfonállal összetakolt gloschni-forma készítményt, azután néhány nyomot és ismét egy hasonlóan összevarrt zsákdarabot talált, de egészen Heiligenhagenig, mely irányban a kutya öt kilométer távolságra futott, semmi más nem volt található. »Senta» Heiligenhagenben H. czipész ajtaja felé és annak kinyitása után a lakásba ment. H. czipésznél nem találtak ugyan semmiféle bust vagy kolbászt, de találtak nála ugyanolyan fonalat, melyből a zsákok összevarratnak. H. czipész a csendőrség előtt mint közártalmu volt ismeretes. Az időjárás ködös, a kutatás napján köd nélkül ugyan, de borult volt. »Senta» a tett elkövetése után harmincz óra elmúltával szabadon és vezetés nélkül kutatott.

Vége-hossza nem volna az esetek sorozatának, mely az idomított kutyáknak rendőri nyomozásoknál való hasznavehetőségét minden más indoknál meggyőzőbben bizonyítják.

Nem akarok hosszadalmas lenni. Jelenleg csak bizonyítani akartam, hogy a m. kir. csendőrség őrszeinek megfelelő faju kutyákkal való ellátása mennyire megkönnyitné a nyomozó csendőr szolgálatát s hogy ekként a vele való foglalkozást és költséget nemcsak megérdemli, de busásan vissza is fizeti.

Németországban a rendőrkutyák a rendőrtisztviselők, rendőrök, illetőleg csendőrök magántulajdonát képezik s értékük, a kiképzés fokához és a faj tisztaságához képest 120—400 korona között váltakozik.

Arról, hogy a német kincstár ily kutyák beszerzésére az illető közegeknek valamelyes összeget bocsátana rendelkezésére, nincsen tudomásom.

Az ily kutyákkal bíró nyomozó közegek kutyaállományukat természetesen szaporítják s miként azt a »Polizeihund», »Der Gendarm» stb. folyóiratok hirdetési rovataiban olvasgatni, jól is értékesítik, mert egy néhány hetes kölyköt 15—25 márkára tartanak.

Ugyancsak a már idézett német folyóiratban olvasom a következő jó tanácsot: A kutya és vezetője hasonló függő viszonyban állanak egymáshoz, mint a ló és lovasa. Mit használ a legjobban idomított ló annak, ki lovagolni nem tud? Egyideig bizonyára megtűri a hátán a tudatlan lovas is, de mihielyt érzi a lovaglásban jártas kezek és czombok biányát, vagy ledobja vagy elrugasztja járatlan lovasát. Az pedig nem mindig okvetlen jó lovas, kinek a ló hátán maradni valahogyan sikerült.

Az idomított kutyák vásárlása alkalmából számtalan csalódás érheti a revőt. A kutya nem gép, a melyet csavarokkal kormányozni lehessen, hanem öntudattal bíró lény s bogy e lényt céljainkra alkalmassá tehessek, ismernünk kell családi sajátságait, fajanak tulajdonságait és egyéni bajlandóságát.

Meg kell előbb tanulnunk azt az embertől eltérő módon kezelnünk és hogy mennyire lehet saját akaratunknak alárendelni. Tudnunk kell a határt, hol annak ellenállása akaratunkkal azemben kezdődik és hol a követelményekhez való szokatlansága végződik, mert csak ekként tudjuk a büntetést is kellően alkalmazni.

Nem tudunk egy jól idomított kutyát gyakorlatában megtartani, ha nem tudjuk, hogy idomítója minő gyakorlatokat minő elődással összekötte végeztetett, ha az idomítás formáját és mellékkörülményeit nem ismerjük.

Egy idomított kutya értelme és agyában az előadások külsőségei által is képződött felfogása új gazdájánál, az előbbtől elütő bánásmód és átmenet nélkül, hirtelen változott benyomások folytán ingadozóvá, eljárásában bizonytalanná tesz, nem tudja többé mit kívánnak tőle. Hiányzik ugyanis a mester következetes befolyása, mely annak figyelmeztető, kedveskedő hangu szavaiban, helyesen alkalmazott fenytése vagy jutalmazásaiban és parancsszavaiban nyilvánult s melyek megértéséhez a kutya egyénisége hozzászokott.

A ki egy rendőrkutyát eredménynyel akar használni, annak idomítani is kell tudnia.

Nagy hiba volna tehát idomításhoz nem értő embernek idomított rendőrkutyát venni, valamint az is elhibázott dolog volna, ha idomításban jártas ember egy idomított kutyát akként vesz át, hogy előző gazdájának idomítási módszerét teljesen nem ismeri.

A vezető és kutyája egy összhangzatos egésznek kell hogy képezzen, mert csak így lehet eredményre kilátás. Ezer jelentéktelennek látszó apróság tartozik a kutya-idomítás tudományához. Ezeket nem lehet mind papírra tenni, hanem az élő állaton kell tanulmányozni.

Van azonban még egyéb meggondolni való is. Nem vagyunk még tisztában azzal, hogy a magyarországi égalji és terepviszonyoknak, továbbá a m. kir. csendőrség szolgálati viszonyainak melyik faj fog legjobban megfelelni s ezért czélszerű volna többféle faju kutyákkal rendszeres tervszerű kísérletet bevezetni.

Tudnunk kellene, hogy miként indult és emelkedett a német állam és nyugati szomszédaink kutyaenyésztése a jelenlegi fokra, hogy most már szomszédaink segélyével bár, de mi is az általuk követett helyes utra juthassunk. Elöl kellene tebat kezdenünk.

Meg kellene tanulnunk az általuk nevelt fajok tenyésztési és idomítási módját legalább annyira, hogy a késő kezdet első tapasztalatainak megszerzésével ne pazaroljuk amugy is drága időnket, hanem félretéve minden

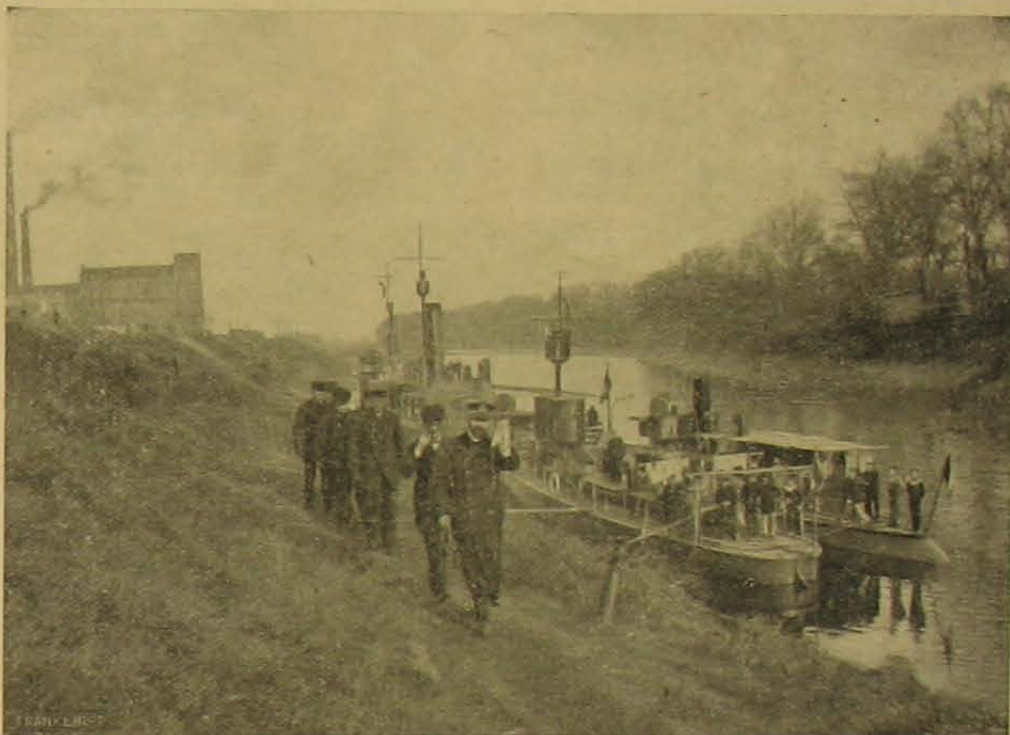
Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor., alkatrészekből és gummikból ingyen és bérmentve küld

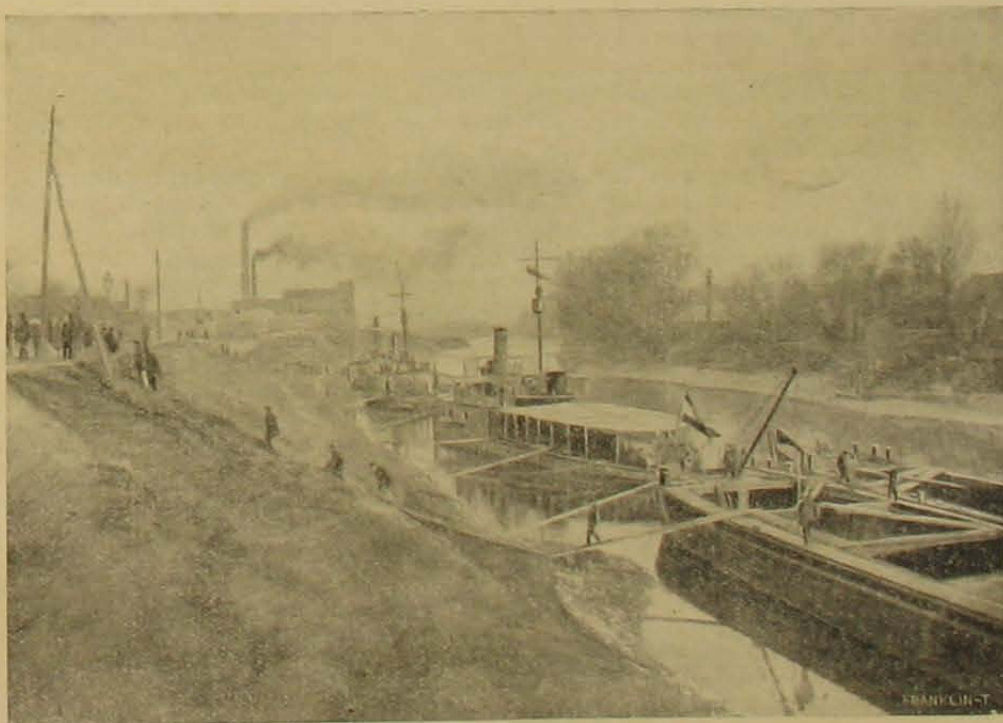
DÉRY EDE

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csekély havi észleltetésre.

— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. — kerékpár és varrógép nagyraktár **SZEGED.**

A parancsnok kiszáll a hajóból.

A legénység partra száll.

Monitorok az óbudai kikötőben.

uj iránt megszokott idegenkedésünket kettőzött erővel lássunk munkához.

Azt mondam: lássunk munkához! Nem hamarkodtam el, nem meggondolatlanul vetettem oda e felbívást, mert a most fogyatekosan feltárt viszonyokból is elég világos, hogy az idomított rendőr-kutyák haszna mily jelentékeny, hogy azok a nyomozó csendőrzárőrnek megbecsülhetetlen szolgálatokat tennének, továbbá, hogy nyugati szomszédaink, kik sem fáradságot sem költséget nem kíméltek, minket már sok évvel megelőztek s ha csak követni akarjuk is őket, minél előbb tennünk kell. De ha valaki most tette készen azt várná, hogy teendőjének irányt szabjak, hamarjában magam sem tudnám megmondani, hogy mit is tegyen?

Nézetem szerint a m. kir. csendőrséget a mi viszonyainknak megfelelő fajú és nyomozó szolgálatra tökéletesen idomított kutyákkal lehetőleg minél rövidebb idő alatt es lehetőleg minél csekélyebb kiadás mellett kellene ellátni.

Ez idő szerint csak a mi szolgálati és terepviszonyainkat gyakorlatból, nyugati és különösen német szomszédaink tapasztalatait pedig csak papírról s így is csak dióhéjban ismerjük.

A mi szolgálati és terepviszonyaink első sorban is erős szervezetű, minden terepviszonyokkal és időjárással daczoló, meneképes oly állatot igényelnek, mely e követelmények mellett a nyomozó kutya minden jó tulajdonságainak és képességeinek is birtokában van.

Eddigi kísérleteinknél azt a sajnálatos tapasztalatot tettük, hogy a mi belföldi kutyáink fajai ezen feltételeknek nem felelnek meg, tehát külföldi és arra alkalmas fajú kutyákat kellene behoznunk s azokat alkalmas módon vezetett tenyésztés által szaporítanunk, a szükséges keresztezés által a mi viszonyainknak megfelelő fajú és képességű állattá alakítanunk és ilyenekkel valamennyi örsöt ellátnunk.

Szükségesnek vélném az idomítás kérdését az állatanyag tenyésztésével egyidejűleg megoldani s azt legalább is főbb vonalaiban lehetőleg egy utasítás alapján egyöntetűen végrebajtani. Így egyesek tapasztalatai könnyebben köztudomásúvá válnának, az állatok magukat a csendőrlégénység viszonyai között egyformán jól érzékelik s így azokat bárhol is eredménynyel használni lehet.

Feltéve tehát, hogy egy ilyen szerű berendezkedés előreláthatólag nem túl nagy költségei rendelkezésre állanak, a főfeladathoz kifolyólag bárom igen fontos feladat megoldása áll elő:

- a) megfelelő fajok külföldön való felkutatása, azokból apa- és anyaállatok behozatala;
- b) a külföldi tenyésztés legcélszerűbb, legjobb és legolcsóbb módjának tanulmányozása és fogantatásaitása;
- c) a külföldön szerzett tapasztalatok nyomán egy egyöntetű basználatra szánt idomító-utasítás összeállítás.

Ugy hiszem, hogy ha e feladatokat teljesítettük, sikerülni fog e kérdés megoldását oly biztos alapra fektetnünk, hogy annak segélyével pár év alatt a m. kir. csendőrség majd minden örsre megfelelő nyomozó kutyához jut s annak pótlása és a tenyésztés fejlődése is megfelelő módon biztosítva lesz.

Most pedig kedves barátom bezárom ezt a hosszú kutyalevelet, nem azért, mintha az ügy sorsa felé nézni sem volna többé szándékom, hanem hogy alkalmat adjak a felszólalásra másnak is.

Kívánatos volna, hogy állás és rangkülönbség nélkül

mindazok, kik a nyomozó-kutyák beszerzése iránt érdeklődnek, szintén kifejezést adnának különösen eltérő nézetüknek s azok indokainak.

Utóvégre édes mindnyájunk érdeke, hogy ez a kérdés minél több oldalról megvilágítva, minél szélesebb és biztosabb alapon induljon a fejlődés útjára.

Még csak azért a sok adatért mondom ismételt köszönetet, melyek nélkül e levelem nagyon száraz és minden valószínűség szerint meddő is lett volna, maradván előző bajtársad

az érdeklődő.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A csizmasarok nyoma.

Irta: Columbus.

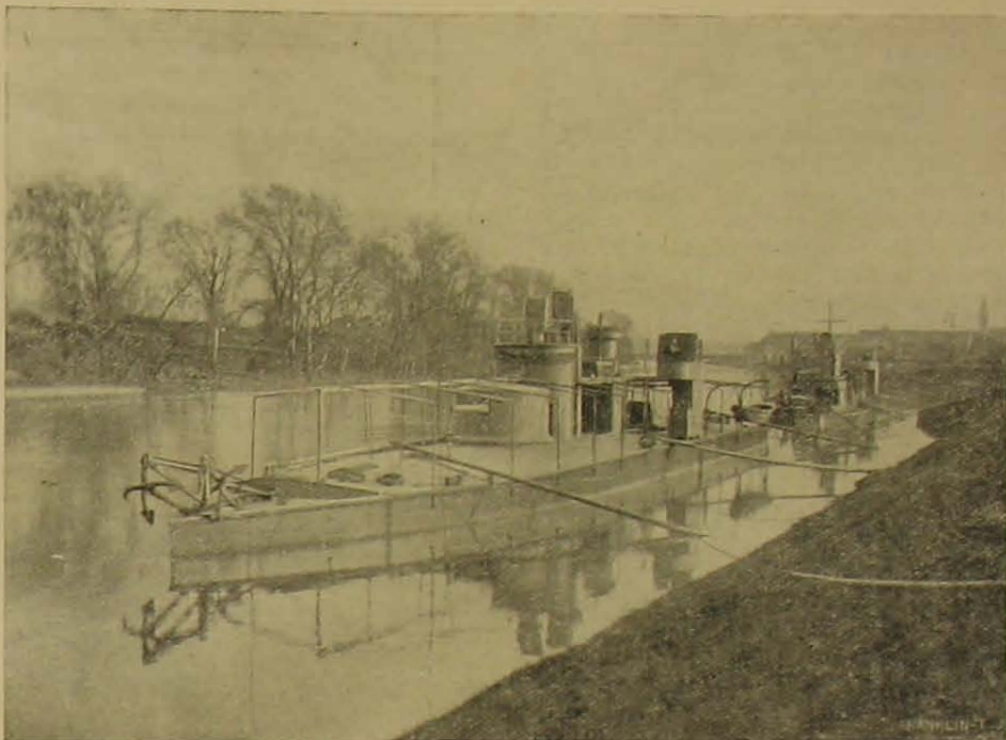
Egy bíres vizsgálóbírótól hallottam egy alkalommal, hogy nincs az a bűneset, a mit ki ne lehetne deríteni, csak az eset fonalának végét kell megtalálni. Természetes, hogy azt a bizonyos fonálvéget némelykor előbb, némelykor pedig csak később sikerül megtalálni s miképpen gyakran kis dolog nagy hatást szül, így a nagyobb bűncselekményeknél is legtöbbszörre csekély, semminek látszó tárgy vagy körülmény vezet bennünket a tettes nyomára.

A legtöbb bűneset kinyomozásához nem mindig szükségeltetik az a bizonyos Sberlock-Holmes-szerű ész, elvitáztatlan feltétel marad azonban a sikeres nyomozásához a körültekintés, higgadság és helyes következtetés s hogy, ha már odáig jutott a csendőr, hogy némi adatokat gyűjthetett, vagy pedig a szerencsés véletlen juttat valamit kezei közé, azt ügyesen fel is tudja használni.

Ennek bizonyosságául egy a román határszéli örsön való tartózkodásom ideje alatt történt s orvvadászok által elkövetett gyilkosság kinyomozását akarom itt leírni, bár az eset magában véve nem volt nagyon szövevényes s csakis annyiban érdemelt figyelmet, hogy az eset kiderítésének alapját egy csizmasarok nyoma képezte.

Az 1904. év nyarának egy vasárnapi éjjelén, úgy két óra tájban K. M. és L. P. erdővédek az örkörletünkben elterülő erdőszéleken portyáztak, a mikor is két ismeretlen orvvadászra bukkantunk, azokat üldözöbe vették. Üldözés közben egy tisztásra értek, a hol az orvvadászok visszafordultak s a két erdővédre egy-egy lövést tettek, mit a két erdővéd is viszonzott; majd mikor az orvvadászok a tisztás tulsó szélén a bozótot elérték, ott letérdeltek s a mint L. P. erdővéd őket meg akarta közelíteni, négy lövést tettek reá, mire utóbbi meg vagyon löve! kiáltással összerogyott s meghalt, az orvvadászok pedig az erdőszéleken elmenekültek.

Az esetről értesülve az eset színhelyére siettem, a hol azonban L. P. erdővéd bullája — lakására elszállítandó — K. M. erdővéd intézkedésére már kocsira volt téve. K. M. erdővédet a helyszínen azonnal kikérdeztem, a tettesek kilétére nézve azonban — a hajnali bomályban csak a tettesek körvonalait bírván felismerni — csak annyit tudott előadni, hogy a tettesek egyike alacsony, a másik pedig magas, erős testalkatú egyén volt. Az erdővéd bementésai s utmutatásai szerint az egész terepet járőrtársammal a legpontosabban átvizagáltuk, az eset további nyomozásánál felhasználható tárgyat vagy egyéb támpontot azonban egy nagy csizmasarok lenyomatán kívül nem találtunk. A csizma-

A «Szamos».

Monitorok az óbudai kikötőben.

sarok egy agyagos helyen volt benyomódva s egész a kéregig behatolt a nedves talajba s e körülmény is igazolni látszott az erdővéd bemondását a tettesekre vonatkozólag. A megejtett hullaboncsolásnál még megállapítottam, hogy L. P. halálát egy a szívbe hatolt sörét okozta s melltájékán is a bőr alatt s mélyebben is több sörét találtatott, miket az orvos kivágott s a további nyomozásnál való felhasználás végett azokat magamhoz vettem.

Az eset további nyomozásához ezek szerint nem volt egyéb adat vagy támpont, mint a csizmasarok, néhány sörét és az erdővéd hézagos bemondása s talán kiderítetlen maradt volna az eset, ha később — mondjuk a véletlen szerencse vagy talán az én leleményességem — segítségemre nem lett volna.

Örskörletünkben és környékén ugyanis a csempészet és orvvadászat nagyon el volt terjedve. A csempészet tárgyát tulnyomó részben szarvasmarha és sertések képezték s a legjobb olyankor virágozott, mikor a szomszédos városokban vásárok voltak. Gyakran fordult elő, hogy a csempészeketől a csempésztett állatokat üldözés közben elvettük, magukat a csempészeket azonban csak ritkán sikerült kézrekeríteniük. Ha nagyon sarokba szorítottuk őket, a csempésztett állatokat mindenféle elképzelhető helyre dugták el; így egy ízben két eleven disznót a füstölő kamrából buztunk ki. Mindezek azonban — mint később megtudtam — a csempészeket nem nagyon bántották, mert a mint mondják, háromszori határátkelesnél egyszer meg lehet őket fogni, még akkor is szépen keresnek.

Arra külön felhívásunk is lévén, folyton azon gondolkodtunk, miként lehetne a csempészbandát lelep-

lezni, a mire nemcsak a kötelesség, de a becsvágy is ösztökélt bennünket. Az egész környék ugyeszólván mind orvvadász és csempészekből állott s így besugóra sem számíthatván, teljesen önmagunkra, saját leleményességünkre voltunk utalva.

Az örsnek ez idő tájt nem volt szakácsnéja, miért is az étel a három nőtlen csendőr részére a közeli korcsmából lett hozatva. Miután az örsről két fő összpontosításhoz lett elvezényelve, csak egy csendőrrel maradtam otthon s mivel tudomással bírtam arról, hogy jövő-menésünk a jól szervezett csempészbanda által a legéberebben ellenőriztetik s hogy a két csendőr távozásáról is tudomásuk van, egy terv fogamzott meg agyamban, melynek kivitelével nem is kestem.

Vasárnapi nap lévén elmentem abba a korcsmába, honnan az örs legénysége az ételt hordatta s itt akként, hogy a jelenlevő többi vendégek is hallhatták, a korcsmárosnak megmondtam, hogy miután a honnmaradt csendőr megbetegedett, könnyebb ételt küldjön neki. A vendégek közül erre néhányan azt kérdeztek tőlem látszólagos részvétellel, hogy mi baja van neki. Látván a kívánt hatást, elbeszéltem nekik, hogy nagyon meg-hűlt s fekszik, egyuttal pedig örömet nyilvánítottam a fölött, hogy most legalább néhány éjszaka otthon maradhatok, nem kell szolgálatba mennem; a korcsmárosnak pedig halkan, de a többi vendég által hallhatólag azt mondtam, hogy «ön ugy is tudja, hogy nekünk csendőröknek éjszaka nem szabad egyedül portyáznunk». A korcsmárosot ugyanis már régen gyanúsítottam, hogy a csempészekkel cimborál s a vendégek között is láttam néhány egyént, kiket csempésztettel gyanúsítottam. Véleményem szerint dolgomat jól

végezvé, nemsokára távoztam. Azon feltevésem, hogy ezen nton-módon még az éjszaka jó fogást csinálók s hogy a korcsmáros a csempészeket értesíteni fogja, később valónak bizonyult.

Hazaérkezve, megvártam míg besötétedett s miután feleségemnek meghagytam, hogy mindenkinek, a ki utánam vagy a csendőr után kezdődik azt mondja, hogy már lefeküdtünk, a csendőrrel a kerten át távoztunk a laktanyából s a folyó mentén észrevétlenül eljutbattunk leshelyünkre, a bol a csempészeknek N. városba a legközelebbi és legalkalmasabb utjuk vezetett. A csempészek tiz utja is van, nekünk csendőröknek csak egy; bizton reméltem azonban hogy a csempészeket itt megcsipem.

Ejféli körül járt az idő s oly sötét volt, hogy két lépésnyire is alig lehetett látni; egyszerre a folyó tuloldalaról zajt hallottam, mintba valaki a vízen gázolna át. A zaj mindinkább közeledett s örömben majd felkurjantottam, hogy sikerült a csempészeket így lépre csalnom. Fegyvereinket kész belyzelbe vettük, néhány perc még s a törvény nevében állj, itt csendőrök! kiáltásunk hangzottak fel az éjszakában. Kiáltásunkra a csempészek ugyan elszaladtak, de két tehenet hagytak bátra s miután a csempészeket a sötétség miatt nem üldözhettük, a teheneket először a község házára bajtottuk s csak azután indultunk a csempészek felkutatására. Elmentünk a község végén lakó R. K. cipészhez, ire nagy volt a gyanum, hogy mestersege mellett még a csempészetet is üzi s a ki delelőtt a korcsmában létemkor is olt jelen volt.

A bázhoz érve, néhányszori kopogás után a cipész ajtót nyitott. Látnnkra álmosnak tette magát s csodálkozva kérdezte tőlünk, hogy mit akarunk éjnek idején tőle, mire én minden tétovázás nélkül kérdőre vontam a teheneket illetőleg, de természetesen tagadott. A mint a szobába léptem legelőször is ágytakarójá alá nyultam; az ágy hideg volt; majd a gyí mellett széken levő nadrágját fogtam kézbe, csodálatosképpen az is száraz volt. Nem hagytam azonban magamat tévntre vezetni s felszólítottam, hogy most még a csizmáit adja elő; vonakodva ment a mellékszobába, a mely műhelyül szolgált, a hova mi is követtük; ott lógott még a víztől csepegő nadrág, megtaláltuk a vizes csizmákat is, mire R. K. nemcsakán a csempészetet ismerte be, de a többi társait is elárulta.

Amint a szobában e közben körülnéztem, a padlón egy csizmát pillantottam meg, melynek sarka kergétől el volt válva s a cipész mondása szerint azt O. S. községbeli lakos hozta hozzá javítás végett. O. S. alakja megfelelt az erdővéd által leirt egyénnek s miután orrvadász bírében is állott, nem tartottam feleslegesnek a csizmát közelebről szemügyre venni. Alig tekintettem azt meg, nagyon megörültem, mert kezemben tartottam a gyilkossági esetenél talált csizmasaroknyom eredetijét. Meglévén a fonál, a további nyomozás már könnyen ment.

O. S. elfogatott s a kikérdezésnél, bár a csizmát a sajátjának ismerte el, a tettet tagadta. A házában megtartott kutatásnál egy nyulat, bőroket és néhány sörétes töltényeket láltunk, a fegyver utáni kutatás azonban eredménytelen maradt. A töltények közül egyet felbonítottam, a mikor is meggyőződtem, hogy a töltényben levő és L. P. hullájából kivett sörétek egy és ugyanazok; továbbá pedig, miután az esetenél lövések mindkét részről tétettek s O. S. arczán bárom négy karczólást is láttam, az előbivott orvossal őt megvizsgáltattam s az eredmény meglepő volt. O. S. bát, melle tele

volt gynladásos sebekkel, a miket szarvasfagygyuval bekent rongyokkal kötözött volt be. Az orvos megállapította, hogy a sebek lövéstől erednek s az arczon látbató horzsolásokat is aőrétektől eredőknek nyilvánította.

Az orvos a sebekből mintegy 12 szem sörétet szedett ki, miket K. M. erdővéd az L. P. elbalt erdővéd által használt söréteknek ismert fel. Mindezek elől O. S. már nem tudván kitérni, a tettet beismerte s társait is elárulta; megkerültek a fegyverek is s mindkét tettet átaduk a bíróságnak, mi pedig annak tndatában, hogy egy kiderítetlen eseménynyel ismét kevesebb lett, megkönnyebbülten vonultunk be örsünkre.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A madarak élettartamáról.

A madarak élettartamáról érdekes cikket olvasnk a „Zoologiai Lapok”-ban Hanusz Istvántól.

Óriási a madaraknál a balandóság, kivált az apró, védtelenebb fajok között, írja Hanusz. Maclárelet megfigyelők mondják, hogy 20 énekes madár közül élete első évében elpusztul átlag véve 17, alig éri el 3 a második esztendőt. Legnagyobb részük miadjárt a fészekben megy tönkre. 67 fészek közül 11-et a macskák, mókusok, szarkák, héják pusztítanak föl, sőt sündisznót is rajtakaptak már ilyen csinytevésen. Predálják a madarat a menyétfélék, kígyók. Hát a pajkos gyernekek hányat szednek ki a békés fészkekből? A kakukmadár is elpusztít évente vagy 5 fészket, megcselekszi azt a varjú szintén, meg a fajrokonai. Nem marad bátra a kismadár öldöklésben még a gébica sem, nem ok nélkül mészáros (Lanius) a neve.

Csak a nagyobb fajták állják erősebben a nehéz létküzdelmet, mely az idő viszontagságai, élelem hiány, költőzködés, utánok való nemtelen leselkedés folytán szakad rájuk. Csoda bosszú életre van berendezve a szervezetők, mely az ötszörösénél jóval túlhaladja a fejlődésök időhosszát, de a legtöbb megfigyelés olyan alakokra szorítkozik, a melyek az ember közelében, vagy épen a védelme alatt élnek.

Soká él az örökmozgó, mondhatni gyorsan élő madár, kivált némelyik fajta.

A hollókról úgy nyilatkozik egy régi író, hogy azok élnek legtovább (Corvi dicentur diutissime vivere), de évszámot nem jelez; sokan vannak, kik a holló életkorát 100 évre kerekítik ki. Már a görög történetndósa, Herodotos azt írja, hogy a holló 9-szer oly soká él, mint az ember. E nagy mondásnak kilenczedik része is elég lehet, adat bizonyítja, hogy élélhet a holló 69 esztendeig. Az orosz nép azonban úgy tartja, hogy élér az a madár ereje bírásán 300 esztendőt, akkor kelevény támad a csőre tövéen, de ba az a nyavalyája kedvező kimenetelű, úgy kigyógyul, hogy új 400 évet ér el és nem is hal el, csak eltűnik örökre a tájról, a bol ismerték.

Schönbrunn állatkertjében egy tengéri sas 1819-ben adta ki páráját, 1715-ben fogták és fiatalnak már akkor sem látszott, fogságában elért 104 esztendőt.

Bélye mellett Baranyában 1870-ben saast löttek, a nyakán aczél karika volt 1646 évszámmal és megkopott czimmerrel; egy eszéki polgár vette meg és ajánlékozta a zágrábi muzeumnak.

Naksoban Laaland szigeten 1881 áprilisban királyi saast terítették le, a melynek kiterjesztett szárnya 2·08 méteres volt; a nyakán rézlánczon kis üveg lógott, benne

czédulát lettek s arra dán nyelven ez volt írva: Fogta és szabadon eresztette N. C. Andersen, Anno 1772. Bőllö (Falster sziget).

Az amsterdami állatkert egyik kondorkeselyűje 1899-ben 50 évig lakta azt az intézetet. Beszélnek ott egy Heliotarsus ecandatus sasról, mely ma 56 éves; Schönbrunnba fakókeselyűről, mely 1706-tól 1804-ig élt. Garney is emleget 56 esztendő keselysast. Brehm szerint Schönbrunnban egy kőszáli sas 80 éves lett; 1719-ben pusztult el egy másik kőszáli sas, melyet 104 évvel előbb fogtak. Ismert Bécs közönsége 103 évet ért parlagi sast, 40 esztendő kányát. Knauer emlit fehérfejű bóját, mely 1824-ben 118 éves korával végezte életét, de ismert ő 162 éves sólymot is.

Garney ír 71 éves bagolyról, a mely 53 éves párjával 93 fiókat nevelt föl. Arundel kastélyban 1851-ben 100 esztendő bagoly pusztult el.

Elérhet a papagály 120 éves kort.

Firenzében egy papagály 110 évig volt ugyanazon család birtokában. A II-ik William Pitt angol államférfű vett 1783-ban papagályt egy matróztól, ki azt Kolumbiából hozta. Dunckynek hívták a madarat és 1898-ban pusztult el, miután 115 évet élt fogságban. 1850-ben Victoria királynő birtokába került. Közben olyan indiszkréziót követett el, hogy kevés híján kerülte el a deportáltatást Ausztráliába. A walesi hercegné azonban pártjára kelt az öreg Dunckynek és magához fogadta, Sandrigham kastélyban szép tágas kalitkában tartatta és ott érte el a halála.

A szürke papagály játszva éri el a 90 évet, valamint a sárga bóbitás kakadu, az amazon papagály 102, a közönséges kakadu 120-at, sőt akadt már 150 éves is.

Hirre kapott 1904-ben az angol parlament galambja, mely fáradtan repült be ott a buffet nyitott ablakán júliusban. Csodagalambnak nézték, meghagyta magát fogni és kikutatni, nem találtak nála egyebet, mint a ballában gyűrűt, a melybe 1834. volt vésvé. Lehetett-e az 70 éves galamb? Vagy csak a törvényhozó urakat akarta megtréfálni valaki, hadd tanakodjanak.

Szól a Revue Scientifique után a Természettudományi Közlöny 1902. évfolyam 457. lapja 3 külön gerliczéről, a melyek 20, 29, 34 élet évet értek meg.

Láttam 1889-ben Czegléd-Berczelen 36 éves gerliczét; egész életét addiglan magában töltötte, de midőn abban az évben társat kapott, elkezdett fészket rakni, nem is jutott többre annál.

Meddig él a veréb, ki tudná megmondani? Talán addig, míg ugrálat, a mennyiben soha sem jobb-, sem ballépést el nem követ — tréfa közmondásunk ellenben azt tartja róla, hogy 100 esztendő kanverébnek bátul van a farka.

Hiszik a hattyúról, hogy eléli 2¹/₂ száz évig az abbotsbuyi hattyas-tóban 150 évesek us kálnak. Alkmaarban (Hollandia) régi írás sz rint 1675-ben hattyú múlt ki, a melynek nyakán félemez lógott, e fölirással: 1573., szerint tebát 98 éves volt. A londoni nép Old Jack nevű hattyúja 1840-ben 70 éves korában pusztult el.

A gödeny is elérhet 100 évig. Emlit Garner egy rotterdami pelikánt, a mely 45 esztendő. Löttek a XVII. században 80 éves vadludat. Elérhet az GO, a házilúd 50; a pacsirta, kakadu 80; fülemüle, szarka 25; páva 21; veréb, kanári 25; galamb 20; pulyka 16; fogoly fekete begy, fekete rigó 15; fázsan 12; sárga rigó 10; ökörszem 3 évet.

A londoni állatkertben egy daru 40 éves, fekete golya 30 éves, ezüst-sirály 44 éves, galamb 10 éves, tyúk 50 éves. Brehm szerint fogságban is él a fülemüle,

a hubos pacsirta 40 évet, a tengelicz 23, rigó 17-et, mezei pacsirta 14-et, de kiválóan gondos és szakértő ápolás mellett.

Leghosszabb életű madár a régi Róma sassa, mely a római bóbitó hadak czimerjelenye volt; a birodalom kettéosztásakor 2 fejet kapott, nyugotra és keletre nézőt és ma is él a német, osztrák, orosz császárok czimerében. Fiaatalabb, de mégis 8-adik százéves Liverpool, angol nagy város madárczímere, a kihalt Liver madár, melytől a város nevét nyerte. 1207-ben. Mely madárfajhoz tartozott, míg élt, nem jelzik az útleírók, az alakja ábrázolásából kibámozni nem lehet.

A magyar turul madár több 1000 esztendősnél.

KÉPEINKHEZ.

Monitorok az óbudai kikötőben.

A háborús hírek folytán s a langyos tavaszi napok beálltával mozgolódás történt az óbudai kikötőben is, a hol rendszeren néhány Dunát járó monitorunk szokta téli álmát aludni. A napokban szokatlan sürgés forgás volt észlelhető az álmukból felvert Szamos monitor és társai fedélzetén. Tisztozatták, vizsgálták őket mindenfelől, buvárok erőszakoltak le a víz alá, hogy a monitorok vízi vonal alatti részét is megvizsgálhassák nem esett-e rajtuk sérülés a tél folyamán. Már úgy látszott, hogy szükség is lesz rájuk hamarosan, legalább a készülődésből arra lehetett következtetni, hogy a kis tornyos monitorok ágyúi is beleszólnak Szerbia lármájába, de hamarosan megváltoztak a körülmények s most már csak a békés viszonyok idején szokásos felügyeleti szolgálat teljesítése vár a Szamosra és társaira. A jelen számunkban közölt képekben a készülődés okozta sürgésforgást és a Szamos monitort mutatjuk be olvasóinknak.

HIREK.

Nemesség elismerése. A m. kir. belügyminiszter ur folyó évi márczius hó 8-án kelt 6723/I-a számú rendeletével Virágh László százados, szolnoki szárnyparancsnoknak régi magyar nemességét elismerte.

Egy járőr megtámadtatása. A sopronmegyei Und községben márczius hó 20-án délután 6 órkor a lövői őrsnek Németh Ferencz csendőr és Tolnai István próbacsendőrből állott járőrét egy korcsmai verekedésnél történt fellépésük alkalmával a verekedők megtámadták. A megtámadott járőr tagjai közül Németh Ferencz csendőr Gosztony Tamás támadó ellen kardot, Tolnai István próbacsendőr pedig szuronyfegyvert használt. Gosztony Tamás a járőr által ellene alkalmazott fegyverhasználatok következtében a balkarján könnyen megsebesített.

Árviz. A Kárpátokban beállott bőlvadás következtében a Poprád folyó megáradt és annak jege Palocsa község felett összetorlódván, a folyó a medréről kilépett és Palocsa határát elborította s magát a községet is előntéssel veszélyeztette. A katasztrófa elhárítása czéljából a kisszebeni szolgabírói hivatal intézkedése folytán egy század katonaság érkezett a vész helyszírére és az állumépítészeti hivatal által kiküldött Halász mérnök vezetése alatt a feltorlódott jeget dyumittal szét-

rohantva a további áradást megakadályozta és a községet fenyegető veszélyt elhárította. A karhatalmat Robovszky Ferencz cz. őrmester, a lubotényi őrs parancsnoka négy csendőrrel szolgáltatta.

Hadapródképző tanfolyam és a rangidősb főhadnagyok vizsgája. Az 1908/9. évi hadapródképzőtanfolyam hallgatói, a Ziegler Károly ezredes. csendőrségi felügyelő elnökele alatt hendi Szabó László miniszteri tanácsos, a m. kir. belügyminiszterium V. főosztályának főnökéből. Oláh Ödön alezredes, a m. kir. belügyminiszterium csendőrségi osztályának vezetőjéből, verobélyi Marsó György alezredes, a III. számú csendőrkerület parancsnokából és Körner Károly őrnagy, a m. kir. honvédelmi miniszterium 16. osztályának vezetőjéből állott bizottság előtt márczius hó 22-én és 23-án, a szárnyparancsnoki megbízásra sorban álló főhadnagyok pedig — számszerint tizenegyen — márczius hó 26. és 27-én tették le a hadapródi, illetve szárnyparancsnoki vizsgát.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kérésiratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szűvegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdézősködéseknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Hibaigazítás. Lapunk f. évi 12. sz.-ban «Biazzini» jelige alatti közleményünk 4. sorában foglalt szöveg: «az após és anyós és sógor» helyesen így hangzik: «az após és anyós is sógor.»

Kíváncsi. 1. Még korai. 2. Minden alapot nélkülöz.

S. csendőr. Tanulmányozza út lapunk mult évi 33. számában közölt kimutatást, abból megtudhatja.

850. Igényről szó sem lehet, mert a csendőrnek ott kell szolgálnia, a hova őt beosztják. Nincs azonban kizárva az sem, hogy az Őn által felsorolt körülmények fennforgása esetén azon az állomáshelyen meghagyható nem volna, ha azáltal a szolgálatra hátrány nem származik.

B. S. I. A mennyiben a levélíró személye kiderül s a levélíró egyénisége olyan, hogy a fenyegetés végrehajtásától alaposan lehet tartani, akkor igen. 2. Az 1908. évi 9287. eln. sz. honvédelmi miniszteri rendelet, a melyről a legénységnek is tudomása van — egyedül mérvadó. 3. Szolgálati ügy. 4. Hallgatni és tovább szolgálni.

T. J. A sárgaréztisztító vasszó ármegterítés ellenében az illetékes pétezárnyparancsnokságtól kérelmezendő; a sárgaréz pecsétnyomó többek között Bionostock Lipót cégénél (Budapest, Kákóci-út 56. sz.) is beszerezhető.

Kíváncsi. Nem «mozoghat».

J. I. 300 korona. 2. sorajegye nem nyert.

Lanke. Sorajegye nem nyert.

Érdeklődő. Tévedés lesz a dologban; győződjék meg először feltetésének valódiságáról s akkor aztán közöljön velünk teljes részletességgel egy megtörtént esetet, a mikor is a kellő felvilágosítást meg fogjuk adni; ily kényesebb természetű ügyek megvitatásába csak ez alapon boesátkozunk.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

2616/eln. sz. Az 1908 december 2-áig fegyelmi uton kimondott megfedeéseknek rendi s fogságfenytéseknek a Rendeleti Közlöny (Szabályrendeletek) 1908. évi 31. számában 12,340/eln. szám alatt közzétett körrendelettel elrendelt törlése akként hajtandó végre, hogy a nem törlendő büntetések (katonai s polgári bíróságok által kiszabott büntetések, továbbá egyéb, a polgári batóságok által kiszabott büntetések, valamint a fegyelmi uton kimondott lefokozások és elbocsátások) a régi büntetési jegyzőkönyvből (büntetési jegyzőkönyvi kivonatokból) az ujonnan készítendőbe átvendők és azután az előbbieket megsemmisítendő.

Miután a megintési jegyzőkönyv fölvétele nem képez fegyelmi fenytést, — az 1908 december 2-ika előtt fölvett és érvényben levő megintési jegyzőkönyveket a fenti körrendelet nem érinti s így e megintések az új büntetési jegyzőkönyvekbe (büntetési jegyzőkönyvi kivonatokba) szintén átvendők.

Kelt Budapesten, 1909. évi márczius 17-én.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

Őrsfelállítás.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület székesfehérvári szárnyának területén fekvő Falubattyán községben, 1909 márczius hó 15-én egy 5 főből álló őrs állított fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter úr által:

Zelkó Henrik és

Raschel Lambert, magyar kir. I., illetve IV. számú csendőrkerület állományába tartozó, a honvédelmi miniszterium 16. osztályába beosztott főhadnagyok, szakaszparancsnoki, de különösen jelen alkalmazásukban tanusított kiváló szakértelemmel, körültekintéssel, alaposággal, fáradhatatlan kitartással és szorgalommal teljesített szolgálataikért.

Athelyezettettek:

1909. évi márczius hó 16-ával:

Bejczy Béla és

Pap Dezső zászlósok, a m. kir. II. számú csendőrkerület állományából, az V. számú csendőrkerület állományába.

A mindennapi kenyérről fontosabb a háziasszonyiak a jó kávé. — Jó, izletes, zamatos, erős és színdus kávé csak a
«Valódi PATRIA pótkávéval» lehet főzni. A «Valódi PATRIA pótkávé» a leg-
 előnye, hogy igen kiadós, nem savanyodik meg, így a főzet igen édes, tehát megtakarítás érhető el a cukornál. Bevásárlásánál csak az
 igaz színmagyar «Valódi PATRIA Pótkávé» kérje, mely minden üzletben kapható és több első díjjal lett kiüntetve.

Házasságra léptek:

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Ács Béla csendőr, *Zujacz Reginával*, 1906 nov. 18-án Kuzimán.

Szucs Lajos őrsvezető, *Szefán Emiliával*, 1906 okt. 25-én, Aradon.

Mihalkó Pál csendőr, *Csikoszki Annával*, 1908 jun. 2-án, Nagymihályban.

Nyák Lajos cz. őrmester, *Fellner Viktória Juliannával*, 1909 márcz. 2-án, Felsővisón.

Lidák Ferencz csendőr, *Talapló Eszterrel*, 1907 máj. 21-én, Técsön.

Biró Károly csendőr, *Medrigy Zsófiával*, 1907 jun. 30-án, Ungváron.

Bráz Károly csendőr, *Szabó Erzsébettel*, 1907 aug. 6-án, Radon.

Tanyi József cz. őrsvezető, *Gyüre Erzsébettel*, 1909 márcz. 4-én, Mátýócson.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

Gösi Béla csendőr, *Pászti Borbálával*, 1907 május 27-én, Ecségen.

Pálfi Lajos csendőr, *Schmidt Annával*, 1908 június 15-én, Németbolyon.

Szalay István II. cz. őrsvezető, *Fodor Erzsébettel*, 1905 aug. 20-án, Czajlán.

Pálmái Ferencz cz. őrsvezető, *Teck Máriaival*, 1905 aug. 27-én, Póltáron.

Lichner Pál csendőr, *Nagy Erzsébettel*, 1908 június 8-án, Lőrinczen.

Szerenese Péter csendőr, *Gálik Kamillával*, 1906 nov. 4-én, Budapesten.

Tanczer József csendőr, *Villási Izabellával*, 1908 nov. 7-én, Zeelizen.

Pintér István csendőr, *Csasztá Annával*, 1901 máj. 5-én, Kovarczon.

Fuzekas János csendőr, *Uhlik Máriaival*, 1905 nov. 7-én, Sissón.

Kovács Vendel csendőr, *Erdélyi Gizellával*, 1906 febr. 15-én, Balassagyarmaton.

Simánszky Ádám őrsvezető, *Hliszta Annával*, 1909 jan. 10-én, Hrádeken.

Simon János II. őrsvezető, *Kattos Bibiana Borbálával*, 1909 febr. 16-án, Sissón.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Botschner János törzsőrmester, *Ambrus Zeuzsával*, 1909 márcz. 8-án, Vizaknán.

Darvas János cz. őrsvezető, *Jakab Ágnessel*, 1909 febr. 21-én, Bereczken.

Szűcs Gábor cz. őrsvezető, *Mike Irmával*, 1909 febr. 23-án, Torján.

Sebestyén Balázs cz. őrsvezető, *Göndör Katalinnal*, 1907 nov. 18-án, Csapón.

PÁLYÁZATOK.

Egy gépészi állás a budapesti királyi magyar tudományegyetemnél (I. sz. sebészeti klinikájánál.) Fizetés 1400 korona. Természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban, kazánfűtői és gépkezelői vizsgálat és ilyen minőségben töltött szolgálat igazolása, villamos gépekkel való bánni tudás és dinamókezelői bizonyítvány. Villamos, vízvezetési és légszuszvatetési szerelői szolgálat igazolása. Próbaszolgálat. Kérvények a budapesti kir. magyar tudományegyetem rektori hivatalához 1909 április 16-ig.

Egy tisztíri irnoki állás a váci kir. orsz. fegyintézetnél. Kezdő fizetés 1400 korona. Lakpénz 490 korona. Magyar nyelv szóban és írásban Négy középiskolai osztály. Érettségi és számviteltani vizaga. Jogrégzettség, de főleg gyakorlati képzettség előnyt nyújt. Kérvények a váci kir. orsz. fegyintézet igazgatóságához 1909. évi április hó 13-ig.

Egy irnoki állás az óradnai királyi járásbírósnál. Fizetés 1400 kor. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizaga. Kérvények a besztercezi kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi április 13-ig.

Egy irnoki állás a perlaszi királyi járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban, német, román és szerb nyelvek ismerete. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizaga. Kérvények a pancevai királyi törvényszék elnökéhez 1909. évi április 14-ig.

Egy szolgálai állás a selmeczbániai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolánál. Fizetés 600 korona. Lakpénz 240 korona. Ruháilletmény 100 korona. 20 úrköbméter tűzifa. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi próbaszolgálat. Kérvények a selmeczbániai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola rektorához 1909. évi április hó 14-ig.

Három vámoldói, esetleg három kiegészítő vámoldói állás a budapesti m. kir. állami hidak igazgatóságánál. Fizetés pótlékkal 1100 korona. Lakpénz 400 korona. Ruháilletmény 140 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Három havi próbaszolgálat. Kérvények a budapesti magyar királyi állami hidak igazgatóságához 1909. évi április hó 15-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a magyar kir. kereskedelmi muzeumnál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a magyar királyi kereskedelmi muzeum igazgatóságához 1909. évi április 15-ig.

Egy irnoki állás a veszprémi királyi törvényszékénél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 480 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizaga. Kérvények a kir. ügyészséghez 1909. évi április 17-ig.

Egy irnoki állás a körmeodi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizaga. Kérvények a szombathelyi kir. törvényszék elnökéhez 1909 április 8-ig.

Két I. oszt. erdészeti altiszt (főerdőbíri), illetőleg két II. oszt. erdészeti altiszt (erdőbíri) állás; vagy két I. oszt., illetőleg két II. oszt. erdőlegényi és két II. oszt. segéderdőbíri állás a lippai m. kir. főerdőhivatalnál. Fizetés pótlékkal az I. és II. oszt. altiszt állásoknál 1000, illetőleg 700 korona; mindkettőre nézve természetbeni lakás vagy törvényszerű lakbér és lakbérpótlék és egyéb rendszerezített mellékilletmények. Magyar nyelv szóban és írásban, szakvizaga letétele. Fizetés az I. oszt. erdőlegényi állásnál 700 korona; a II. oszt. erdőlegényi és segéderdőbíri állásoknál 600 korona szegődménydíj, valamennyinél természetbeni lakás vagy lakbér és rendszerezített mellékilletmények. Jó látó és hallóképesség igazolása. Az erdőlegényi és segéderdőbíri állásokra pályázók nőtlenességüket is igazolni tartoznak. Kérvények a lippai m. kir. főerdőhivatalhoz 1909. évi április hó 15-ig.

Brucker Győző Nándor és Társa
órás, ékszerész. **GYÖR 33. sz.**

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm **500 képpel** ellátott árjegyzékemet. Kedvező feltételek. — Feltétlen tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható órák 5 évi jóállással.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona,
Égész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A kivándorlás és a csendőr.

Írta K. Nagy Sándor.

II.

Csenkéri tekintetek a pénzügyi dolgok is szolgálhatnak a kivándorlást tiltó akadályul.

Vannak emberek, kikben kevesebb a szeretet gyermekük iránt, mint a vadállathoz a saját kölykővel szemben. A törvény közhatalmi magát az ilyen lelketlen szülőknél és megtiltja, hogy kivándoroljanak az olyan szülőre, a kik 16 éven aluli gyermeküket itthon hagyni szándékoznak, a nélkül, hogy állandó gondozásukat kellően biztosították volna.

Ha tehát nyomára jönnek ilyen eseteknek, ne kősenek illetékes helyen tudomásra juttatni azt, hogy a szerencsétlen gyermek ne jusson a kivert és szomorú nyomára.

Visszont vannak olyan gonosz gyerekek (folnóttak), a kik úgy akarnak megszabadulni a terhelő levő keresetképtelen és törvény szerint is megéltükre utalt hozzátartozóiktól, hogy egyszerűen itt hagyják. De a törvény eltiltja őket a kivándorlástól, ha ezeknek kellő állásjáról nem gondoskodnak.

Nem engedik kivándorolni azokat sem, a kik a rendelkezési helyig való utazáshoz szükséges pénzzel nem rendelkeznek.

Megtörténhetnek, hogy valamely külföldi kormány, vagy valamely gyarmatosító vagy hasonló társulat vagy magánuszorvány alapítás céljából ezzel szemben az embereket kivándorlásra, hogy ingyen akarja őket kiszállítani, vagy a szállítási költségek előlegzősége megígéri.

Kísérjük figyelemmel az így embitott embereket a bizonyításon nem lesz nehéz nyomára jönni az ilyen külföldi levelezésnek a ezen a nyomon megakadályozni a kivándorlást.

A kivándorlók talán mind a gazdag vagy könnyű meggazdagodás emelke képeivel elképzeltetve fordítanak hátat az anyaföldnek a aztán rományokban megcsalva, még annyit sem tudnak összeköszni, a mennyire szükséges lenne a visszatérésre, úgy hogy utójára is az állam költségén tórnok vészen. Az ilyen költséget itthon meg kell téríteni az állam részére a a ki meg

nem téríti, az nem kap újabb kivándorlást engedélyt. Nyilvánvaló, hogy minden kivándorlónak abba az államba szóló utalóval kell ellátva lennie, a melybe kivándorolni szándékozik.

Nem árt azért alkalmilag az utalóba betekinteni.

A ki a bevándorlók szállításiával akar foglalkozni, erre engedélyre kell bírnia, melyet a belügyminiszter ad meg. Hogy milyen feltételekhez van kötve az engedély megadásra: abból empon az tartozik a csendőrségre, mely a rovatultra vonatkozik. Ugyanis csak olyan magyar állampolgárok kaphatnak szállítási engedélyt, a kik büntetést vagy nyereségvágyból elkövetett, vagy a kivándorlási törvénybe ütköző vételég miatt büntetést oljárás, vagy szabadságvesztés büntetés alatt nincsenek; büntetést vagy nyereségvágyból elkövetett vételég, vagy a kivándorlási törvénybe ütköző kihágás miatt elítélve nem voltak.

Ha tehát nyomára jönnének annak, hogy olyan ember akar folyamodni szállítási engedélyért, a ki ellen ezen esetek egyike fennforog: bizony csak nyomozni ennek a feljelentésével.

Mik is hnt azok a nyereségvágyból elkövetett bűncselekmények?

Mindazok, melyekből valaki anyagi hasznot remél. Ilyenek a pénzhamisítás, lopás, orgazdaság, sikkasztás, rablás, emulás, bűnpártolás, emulárd bukás, okirat-hamisítás.

Az ilyen esetek pedig a csendőröknek előbb-utóbb tudomására jutnak.

Azt csak a kíváncsiság kielégítésére említem fel, hogy annak, a ki szállítási engedélyért folyamodik: százszor korona óvadékot kell letenni, a helyettesítő részről még külön ötvenezer koronát.

Nagyon nevezetesen rendelkezése a törvénynek, hogy szigorú feltételekhez köti azt is, hogy az ilyen szállítási irodában kiket lehet irodavezetőként vagy alkalmazottként alkalmazni. És kimondja azt is, hogy állami, törvényhatósági, városi, községi, postai, ügyvédi és vasúti alkalmazottak, tanácsosok, ügyvédek, orvosok, állatorvosok, tanítók, italmelési engedélyvel bíró egyének nem lehetnek helyettesítők, irodavezetők, vagy egyéb irodul alkalmazottak.

Érdig sok lelkiismeretlen ember foglalkozott a ki-

Villamos és gőzre berendezett gyár távolról nem képes olcsó finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszertész-tője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb. még **Rományi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjazással. Kivétel a világ minden részére nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön külön árjegyzék kerendő.

vándorlók — hogy úgy mondjam — felbajtásával. Olvastuk, hogy egyesek rengeteg vagyont szereztek ilyen módon. Nemesnek vagy fizetésnek volt ezért a becsületlen munkáért, hanem minden lépésre csak kivándorló után még külön díjazást is kaptak. Olvasták bizonyára, hogy volt sok olyan hazaliathu ember-hűségű, a kinek a gyalázatos foglalkozása folytán évi jövedelme meghaladta a 20,000 koronát.

Na hát ennek a felháborító dolognak nyakát szegi ez az új törvény, midőn kimondja, hogy: „az irodák vezetői és egyéb alkalmazottjai csak előre meghatározott rendes díjazásban részesíthetők. Tilos az általuk megkötött vagy közvetített szerződések számának arányában való, vagy a vállalkozó, vagy a helyes üzleti forgalom arányában változó díjazás, a nyereségben való részesítés, valamint ezen tilalom kijátszására szolgáló bármely más díjazás, jutalmazás és költségek megtérítése.”

Itt aztán ismét következik egy felette fontos intézkedés a törvénynek, a melynek megtartása sok embert megmenthet a kivándorlástól. Ez a kivándorlásra való csábítás írásban.

Időig előzőnlötték az országot a kivándorlásra vonatkozó felhívások, hirdetések, képes ábrázolatok, a tengerentuli világ gazdagságának, holdogságának dicsőítése, mely alkalmas volt az emberek elszédítésére. Ez most szigorúan el van tiltva. Sem a vállalkozónak, sem helyettesének, vagy másnak *nem szabad sem felhívást, sem tájékoztatást közzétenni, vagy bárkinél megküzdeni.* A menetrendre, ellátásra és a szállításra vonatkozó egyszerű ismertetéseket is csak az engedélyezett irodák belsejében tehetők közzésméretre a ezek is csak külön felhívásra küldhetők meg az egyeseknek.

Azért kísérjék éber figyelemmel az a fajta hirdetések a ha valakinél felfedeznek, nyomozzák ki, hogy honnan és hogyan került az az illetőhöz. És ha az illető azt állítaná, hogy azt az ő külön felhívására kapta, nyomozzák ki ennek az állításnak valódiságát, vagy valótlanságát. Bizony bizony mondom, hogy sok bajnak elejét veszik ezzel a fáradsággal!

A vállalkozó a kivándorlók szállítását csak az engedélyezett irodában kötött írásbeli szerződés alapján teljesítheti.

Utevéllal el nem látott egyének szállítására szerződést kötni tilos.

A szerződésekről elég annyit megemlíteni, hogy a szerződést három példányban kell kiállítani: egyet a kivándorló kap, egy az irodában marad, a harmadikot pedig nyolcz nap alatt tartozik a kivándorló lakhelye szerint illetékes törvényhatóság első tisztviselőjének (alispán, polgármester) megküldeni. Ebben a szerződésben nemcsak a név, utirány, rendeltetési hely, hanem a hajó neve és indulásának napja is meg van jelölve. Ha a vállalkozó köteles a kivándorlóval szemben

ennek egészsége, lehetőleg kényelmes utazása és vagyoni felett őrködni, ellátásáról gondoskodni, az természetes, kivált a hetekig tartó tengeri ut alkalmával. Az is nagyon helyes rendelkezés, hogy a vállalkozó azon egyeneket, kiket törvény ellenére szállít ki, tartozik ingyen visszazállítani.

Csupán megerősítem, hogy Budapest székhellyel egy kivándorlási tanács szerveztetik a kivándorlási ügyek legfőbb elintézésére.

A büntető határozatok közül a következők érintik leginkább a kivándorlókat:

A ki a kivándorlás előmozdításán czéljából valótlanságot terjeszt, vagy bármely más módon kivándorlásra csábít: vétség miatt egy évig terjedhető fogházzal és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ha pedig törvény által korlátozott személyt csábít ki vándorlásra: büntetése hat hónaptól három évig terjedhető fogház és 1000—4000 korona pénzbüntetés. Üzletszerűség esetében: öt évig terjedhető börtön és 2000—8000 kor. pénzbüntetés.

A ki engedély nélkül kivándorlót szállít, vagy ily szállítást közvetít, ilyen hirdetőnyeket vagy közleményeket nyomtatvány útján közzétesz, terjeszt: hat hónaptól három évig terjedő fogház és 1000—4000 kor. pénzbüntetés a büntetése. A ki ilyeneknek a működését előmozdítja: két hónapig terjedhető elzárás és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetés a büntetés.

A ki a kivándorlásra nem jogosultnak előleggel, fuvvarozással, kalauzolással, kioktatással, vagy bármely más módon a kivándorláshoz segítségket nyújt: két hónapi elzárás és 600 korona pénzbüntetés a büntetés.

A büntettek és vétségek, valamint a nyomtatvány útján elkövetett hibák elbírálása a kir. törvényesékek, a kihágások a közigazgatási hatóságok hatásköréhez tartoznak; és pedig utóbbiak közül:

Első fokon bíraskodnak:

a határrendőrség működési területén a határszéli rendőrkapitány; egyebütt pedig kis és nagyközségekben a főszolgabíró; rendezett tanács és törvényhatósági joggal felruházott városokban a rendőrkapitány.

Másodfokon:

kis és nagyközségekben és rendezett tanács városokban az alispán; törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács.

A székesfehérvári államrendőrség területén (Budapest, Újpest és Rákospalota):

első fokon: a kerületi kapitány;

másodfokon: a főkapitány;

harmadfokon: minden esetben a belügyminiszter.

Ezek azok, a miket a kivándorlási törvényről elmondani akartam.

Legyen jutalma fáradozásainknak az a tudat, hogy edes hazánk javára eszelekesztek.

A legjobb órák,

legszeledebb ókaszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy késpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műteremnél Szegeden,
Javitások 5 évi jótállás mellett,
Arjegyzék ingyen!

Rezervisták gyűlelézése.

Tojlotte-tilkok.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Egy rablási eset kiderítése.

Írta: Máthé Miklós törzsrőmester.

Elismert tény, hogy a pénzszükség, a nyomor, a szegénység sokakat ellenállhatatlanul készítenek a bűncselekményre. Nem egyszer előfordul, hogy az az egyén, aki koldulni restel, legkevésbé sem retten vissza a lopástól, sőt a rablástól sem. Pedig jól tudja, hogy ezek sokkal súlyosabb hűnök a csak kihágást képező koldulásnál. Ami pedig a koldulással járó jövedelmet illeti, bizony sokkal többre tehető és végeredményében is sokkal bizonyosabb, mint a lopás vagy rablás. Mert hiszen nem egyszer hallunk tökepenzes koldusokról is.

A koldulást azonban — kivéve az ilyenre is rávetemedő szélhámosokat, akik ilyen módon is becsapják az emberiséget — az egészséges, épkezláb emberek restelik folytatni, mert minden fillérért más-más egyént kell megszólítaniok s eközben, bizony nem egyszer szemrehányást kapnak, hogy ahelyett, hogy dolgoznának, munkát keresnének, koldulásból szerzett fillérekből tengetik magukat. Így aztán a sokkal szégyenletesebb és felfedeztetés esetén sokkal is súlyosabban büntetett lopásra vagy rablásra vetemednek.

Rablásról lévén szó, nem kell azt hinni, hogy egyes rablással terhelt egyének egyenlők volnának az egész vidékeket rettegésben tartott régi rablókkal és betyárokkal. Ezekhez képest nagyon is ártatlan kezdőkkel találkozunk ezen a téren. Nagyon sokszor olyanokkal, akiket nem is annyira a nyomor és szegénység, mint inkább az éppen kínálkozó alkalom készítette erre a súlyos bűnre.

Alkalom szüli a tolvajt! mondja a példaszó. Nohát ugyanez az alkalom sokszor rablót is szül. Azért emlittem ezt itt fel, mert a jelen cikkem tárgyát képező esetben is a kínálkozó alkalom készítette a tetteit a bűnre. Készítette, pedig egy már előbb elkövetett hasonló bűncselekményért 6 évi fegyházat ült. S még ez a súlyos büntetés sem tudta őt visszariasztani egy, alkalmilag kínálkozó rablás elkövetésétől; természetesen az a remény kecsegtette, hogy tettessége sohasem fog kiderülni.

Azonban, mint alább látni fogjuk, rosszul számított. Mert Hatala Mihály őrmester, a ki ebben az ügyben nyomozott, már sokkal bonyolultabb bűneseteket is derített ki s a megszokott kitartás és alapos utanaajrás mellett ezt is kiderítette.

De lássuk magát az esetet.

1905. évi február hó 28-án Braun Dávid, 69 éves, pázstói lakos házaló toll- és bőrkereskedő, faluról-falura járva árucikkeket keresett. Amint Dorogháza községből, az ugynevezett Mocsárlápi erdőn keresztül, Nagybátony község felé gyalogolt, elfáradt és az erdőben leült pihenni. Pár perc múlva, az ut egyik kanyarulata felől, egy csavargó kinézésű cigány közelített feléje. Miután nappal volt, Braun ügyet se vetett a közeledőre, mert az ottani falvak közelében nem egyszer találkozott már hasonló alakokkal; tehát ülőhelyzetben várta be a közeledőt. Ez — hozzáérve — köszöntötte őt s mivel pipázni látta, bagót kért tőle. Nem adhatott neki, mert éppen akkor gyújtott rá, tehát egy pipadohánnyal kínálta meg, a mit a cigány el is fogadott. Mikor azonban pipáját megtöltötte és a dohányzacskót visszaadta, hirtelen egy nagy konyhakést rántott elő kabátja belső

zsebéből s Braun mellének szegezve rákiáltott: «Zsidó! pénzt vagy életet!»

Braun ijedtében fel sem tudott állani s még kevésbé gondolt menekülésre. Ehelyett könyörgésre fogta a dolgot és minden pénzét — a mi csekély 15 koronát tett ki — oda ígérte és oda is adta a cigánynak s csak arra kérte, hogy az életét kimélje meg.

A rabló nagylelkű volt. Nemcsak hogy nem bántotta Braunt, hanem még az átvett penzből négy koronát vissza is adott neki, hogy teljesen pénz nélkül ne maradjon. De eme nagylelkűség viszonzásául megeskettette az anélkül is halálra ijedt Braunt, hogy az esetről senkinek sem szól egy szót sem és ellene panaszt nem fog emelni. Azzal eltávozott.

Természetes, hogy Braun alig várta, hogy megszabaduljon s aztán kisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy kikényszerített esküjét megtartsa. Ellenkezőleg, sietett Nagybátonyba, hogy az esetet, ha csendőrséget nem is talál, legalább a községi előjárásnak bejeleltesse s a rabló üldöztetését kérje. Szerencséjére Nagybátonyban találta Hatala Mihály őrmester maczonkai őrsparancsnok és Tóth Pál csendőrből állott járőrt, a kiknek azon melegében elpanaszolta pénze elrablását. A rablóról azonban csak annyi felvilágosítást tudott adni, hogy valószínűleg téglavagy vályogvető cigány lehetett, viseltes, rongyos ruhája volt. Azt azonban, hogy hova mehetett és hogy volt-e valami ismertető jele, nem tudta.

Ilyen körülmények mellett, tekintve, hogy az erdőn átvezető s többfelé ágazó uton más-más községekbe is lehetett menni, azonnal a rabló keresésére indulni és őt üldözőbe venni, nem igen mutatkozott czélszerűnek. Hatala őrmester ennél fogva, abból indulva ki, hogy a cigány Nagybátony felől ment, az ottani és határbeli hasonló foglalkozású cigányok közt kezdte meg a rabló utáni puhatólást, de majdnem két napig teljesen eredménytelenül. A nagybátonyi cigányok mindannyian igazolták alibiüket s azt is beigazolták, hogy náluk más községbeli cigány az említett napon meg nem fordult.

Már-már sikertelennek látszott a nyomozás, mikor Nagybátony községben K. J. ottani lakostól értesült Hatala őrmester, hogy február 28-án egy, a tetteshez hasonló ismeretlen vidéki cigány járt a házuknál, hol lakodalom lévén, a konyhába befurakodott és enni-alót kért és kapott is. És csak távozása után vettek észre, hogy egy nagy konyhakés elveszett s teljesen bizonyosra vették, hogy azt csakis a cigány vihette el. K. J. szintén csak olyan hézagos személyleírását tudott adni a cigányról, mint Braun.

Mégis arravaló tekintettel, hogy a cigánynál is egy nagy konyhakés volt, valószínűnek látszott, hogy a késtolvaj és a rabló egy és ugyanazon személy lehet.

Ezen a csekély nyomon megindulva Dorogháza felé vette az útját a járőr. A rablás szinbelyéül megjelölt helyen szétnéztek ugyan, de hát ennyi idő után nyomról szó sem lehetett, nem is találtak semmit. Különben is az egész eset oly sima lefolyású volt, hogy arra következtetni, hogy a szinhelyen valami bűnjelet fölfedezhetnek, nem is lehetett. Csupán a kérdezősködésre kellett tebat a súlyt fektetni, mert csak ez alapon remélhettek valamiképen a rabló nyomába juthatni.

Ennél fogva az erdőben talált és az utbaeső tanyákon lakó egyéneknek kérdősködtek, puhatólótak a tettes

Ha fáj a feje

ne tévovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

FRANZ LIII-T

Hol szorít a bakkancs?

FRANZ LIII-T

Katonai ételvizsgálat a vasuti pályaudvaron.

Katonai képek a mozgalmas napokból.

után. Eljárásuk eredménnyel is járt, mert még Dorogházára be sem értek, mikor értesültek, hogy a jelzett napon egy csavargó kinézésű cigány csakugyan járt arra, de nem Dorogházára ment, hanem Bodony község felé fordult el.

Eme értesülés folytán a járőr is Bodony községbe indult s az ottani cigányok közt kérdezősködve, megtudta, hogy Suba Mihály odavaló cigány jött haza munkakeresésből. További pubatolás során megtudta azt is, hogy nevezett egy nagy konybakést bozott magával, melyet sógornője útján kenyérért és lisztért még aznap K. F.-né ottani lakosnőnek el is adott. Ez utóbbi a kést előadta. Suba Mihály azonban már nem volt ottbon, mert másnap újból munkát keresni indult s állítólag Pétervásárára ment.

Hatala őrmester a bűnjelkést magához véve, a nyert értesülés alapján Pétervására felé indult. Előre sejtette azonban, hogy Suba Mihály nem igen ment egyenesen Pétervásárára, hanem utközben bizonyára munka után nézett. Ennélfogva, a bol csak lakott helyeket talált, ő is kérdezősködött a tettes után, miközben egyik tanyai lakostól értesült, hogy Suba Mihály aznap Inád községben járt. Hatala őrmester más irányban ugyan, de túl volt már Inádon. Erre a hirre azonban visszafordult Inád felé s márczius 3-án délelőtt 10 óra tájban, az Inádról Pétervására felé vezető úton szembe találkozott a Pétervására felé baladó Subával, [kit a hézagosan adott személyleírás alapján is azonnal felismerve — letartóztatott.

Suba Mihály kikérdezettvén, még a bűnjelkés felmutatása után is tagadta a rablás és késlopás elkövetését. Ennélfogva előbb a nagybátonyi lakodalmas ház lakóival, majd Braun Dáviddal kellett szembesíteni. Mitán ezek mindannyian ráismertek, ő is beismerte a cselekmény elkövetését azzal, hogy Brannt az erdőben egyedül találván és mert pénzt sejtett nála, nem tudta leküzdeni azt a vágyát, hogy a jószerint magával is tehetetlen öreg embert kirabolja. Annál kevésbé, mert távol minden lakott helytől és káros ellenállása nélkül a cselekmény véghezvitele szinte önként kínálkozott és fölfedeztetéstől sem tartott. Arra természetesen még kevésbé számított Suba, hogy — mint már visszaeső bűnös — nyolcz évi és hat havi fegyházzal bűnhődjék eme alkalmi és nagylelkűséggel végrehajtott bűncselekményért.

*

A mint látjuk, jelen esetben csak a járőr ernyedetlen kintartása és a mindenütt és mindenkitől való kérdezősködése hozta meg a szép eredményt. S a nyomozásnál csakis ez a fő. Mert a mely nyomozó csendőr az első sikertelen nyomozás után türelmetlen lesz, kishitűséget tanusít, reményét veszti és ama téves fel fogásból kiindulva, hogy ha kérdezősködik s a nyomozott esetre vagy egyénre vonatkozó adatokat fölemlítve, mindenkivel szóbaáll, elárulja szándékát, elárulja a hivatalos titkot s ezzel veszélyezteti az eredményt: az a csendőr, bonyolult esetben sohase juthat eredményre.

Néma gyermeknek anyja se érti szavát! Ez a példa szó nagyon ráillik a folytonos kérdezősködés és puhatolozás nélkül nyomozó csendőrré is.

Csak kérdezősködni és puhatolozni tehát nyomozás közben mindenütt és mindenkitől, sohase tudhatja a

nyomozó csendőr előre, hogy hol, mikor és kitől nyerhet a keresett esetben nyomra és eredményre vezető értesülést.

KÉPEINKHEZ.

Katonai képek a mozgalmas napokból.

A sors szeszélyei kiszámíthatatlanok. Még alig pár napja, hogy mindenféle mozgósítási vakbirekkel volt tele a zországs ezek megerősítését látszottak igazolni az imitt-amott előfordult katonai szállítások is. Türelmetlenül leste-várta mindenki: mit hoz a holnap? Jót-e vagy rosszat? S ime, ma már mindezekén túl vagyunk. A háboru réme már nem ijesztget senkit. Megvan a béke. A mozgalmas napok idején a budapesti katonai laktanyákban is igen bangos volt az élet. Nap-nap után újabb csapatok vonultak be és indultak innen útba — a felszerelés után — beosztásuk helyére. S a mint az ez alkalommal felvett s jelen számunkban közölt képeken látható, a katonánál elmaradhatatlan jókedv ezuttal se bagyta el bajtársainkat. A civiltől katonává való átöltözködést a kiadott felszerelési és ruházati anyagok, csomagok átvizsgálását, még a bucsuzás szomorú órái és a bizonytalan jövő daczára is oly jó bangulatban végezték, mintha csak valamely diszkivonulásra készültek volna.

HIREK.

Kilépett és megnősült volt csendőregyének újbóli felvételének beszüntetése. A fennállott nagyobb létszámbiányra való tekintettel a m. kir. honvédelmi miniszter ur a mult évi október 13-án kelt 9287/eln. számú rendeletével kivételesen megengedte, hogy oly volt csendőregyének, a kik a testületből történt kilépésük után a polgári életben megnősültek, ha arra egyébként is érdemeseknek bizonyultak, mint nők — esetleg az élvezett pótdíjuk folyósításának kedvezményével is — újból visszavétesse. E rendkívüli kedvezményt a m. kir. honvédelmi miniszter ur a folyó évi márczius 17-én kelt 4002/eln. számú rendeletével, az állomány teljes voltára való tekintettel, beszüntette, illetve felfüggesztette.

Kóbor cigányok üldözése. A somogy megyei igali őrök egy járőre márczius 28-án Igel határában egy fegyveres kóborcigány karavánnal találkozott. A karaván a járőr láttára megugrott. A menekülő cigányok után a járőr egyik tagja, Császár János csendőr, eddig ismeretlen eredménnyel, négy lövést tett. A megugrott karaván nyomozása folyamatban van.

Megtámadott járőr. Az abaujtornamegyei hejezei őröknek Seres Gergely cz. őrvezető és Katona Sándor próbacsendőrök állott járőre egy betöréses lopási ügyben nyomozva, márcz. 27-én délután 4 és 5 óra között a tolcsvai őrskörlethez tartozó Erdőhorváti községben lakó Bistyei András és Balogh Ferencz gyanúsított cigányok lakásán házkutatást tartandó, megjelent. A cigányok az udvarukba lépett járőrt egy-egy három mé-

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljesjótállás mellett. Csekély havi részletfizetésre. — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. — kerékpár- és varrógép nagyraktár

SZEGED.

Beszállás a vonatba.

Elment a vonat.

Katonai képek a mozgalmas napokból.

teres ruddal megtámadták és a járórt veszélyesen fenyegették a miután támadásukkal a járór ismételt felszólítására sem bagytak fel. Seres Gergely cz. őrsvezető a támadók ellen egy lövést intézett és Balogh Ferencz cigányt életveszélyesen megsebesítette.

Kérelem. Szabó József csendőr, ki a sopronmegyei Szany községben állomásozik, kéri Filipovics Antal csendőrt, hogy tartózkodása helyét vele tudassa.

Méhészeti szaktanács. A Méhészeti tudakozódó Irodának hozzánk intézett kérésére közöljük, hogy díjmentesen ad felvilágosítást és szaktanácsot mindenféle méhészeti kérdésre, ugymint méhek beszerzésére s azok szállításaára és kezelésére, olcsó és jó minőségű méhkaptárak, méhészeti eszközök és műlépek beszerzésére, nemkülönbben méhtermelvények értékesítésére nézve is. Kívánatra a nyár folyamán gyakorlati szakoktatást is ad az iroda terjedelmes méhesében, szintén teljesen díjtalanul. Valaszhelyeges kérdések sentsi czim alatt: Budapest, I. ker., Virányos ut 28. sz. alá intézendők.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az illatszerekről. A manapság divatozó illatszerek nagyon sok virágot követelnek áldozatul. Az illatszerkészítés főbelye a Riviera, a hol már III. Henrik korában, 1580-ban készített Grasse Róbert a királyné számára illatszert. Ennek az iparnak legfontosabb terméke a neroliolaj, a melyet a keserűnarancsa leveleiből sajtolnak ki. Az olaj kilogramjának ára háromszáz korona, míg az előállításához használt levelek kilogramja csak hatvan fillérbe kerül. A keserű-narancsa gyümölcsének bójából sajtolják a tulajdonképeni narancsolajat, mert az édes narancs nem igen használható erre a célra. A virágolajak között nagyon jelentékeny helyet foglal el a rózsaoaj. Egy liter rózsaoaj előállításához tizenkétezer kilogram rózsát használnak föl, a minek az értéke ezerkétszáz-ezeröttszáz korona között ingadozik. A jázmin virágából a jázminolajat nyerik, a mi egy időben nagyon keresett illatszer volt; valamikor a jázminvirág igen olcsó volt, de ez utóbbi időben hetvenöt fillérről három koronára szökött föl az ára kilogramonként. A doplaibolyának kilogramját öt-tíz koronával adták, de ma már csak harmadfél korona az ára s félkiló ibolya-kivonat legföljebb tizennyolcz-húsz koronába kerül. Az acacia farsza virágiból a kaasiolajat sajtolják, a virágok kilóját négy-húsz koronával fizelik s egy hektárnyi terület évenként húsz-huszonöt ezer korona tisztu hasznot bajt. A tubarózsából, a különböző narcisz-fajokból, az ibolya gyökeréből, a levendulából s más növényekből is sajtolnak ki nedveket, a melyeket illatszerek készítésére használnak föl. A Rivierán ma is nagy mennyiségben gyártják az illatszert. Az ott levő gyárak évenként egy millió kétszáz ezer kilogram rózsát föl háromszáz ezer kilogram narancsvirágot használnak és céljaikra s öt millió korona évi tisztu hasznot bajnak.

A büntettek és a hét napjai. Egy bécsi orvosi lap érdekes kimutatást közöl arra nézve, hogy a büntettek miként oszlanak meg a hét egyes napjain. Az adatokat ehhez a statisztikához az alsó-ausztriai rendőrség szolgáltatatta. E szerint átlag hétfőn 125, kedden 69, szerdán és csütörtökön 62, pénteken 48, szombaton 103 és vasárnap 254 büntettet követtek el az utóbbi években Alsó-Ausztriában. Ebben minden esetre nagy szerepet játszik az alkohol. Vasárnap, a mikor a kocsmák a legnépesebbek, történik a legtöbb bűn és kihágás, hétfőn pedig az emberek még a vasárnapi részegeskedés hatása alatt állnak. A következő legveszedelmesebb nap a szombat, a bérfizetés napja, bár ekkor az ivásra mindősze néhány óra áll rendelkezésre. A bécsi orvosok egyesülete elhatározta, hogy ezeket az adatokat röpiratban terjeszti a munkások között.

Kínai közmondások. Egy nép gondolkodásmódját közmondásai és szólásmódjai tükrözik vissza legjobban. Legtöbb kínai közmondásban eredeti kínai gondolkodás nyilatkozik meg. Eredeti kínai közmondásuk a következők: Az előkelő ember felgyonjthatja a várost, a szegény embernek még lámpást sem szabad gyujtania. — Mind a tíz új nem lebet egyenlő hosszú. — Ha csak egy fogad is fáj, nincs nyugalma a szádnak. — Az okos asszonynak mindig buta a férje. — Az embernek ezer erve van a maga számára; az ég azonban csak egytet tart a részére. — Lebetséges, hogy tévedésből a börtönbe vetnek, de hogy tévedésből szabadlábra belyezzenek arra ne számítsa. — Az ég sohse kergeti kétségbe az embert. — Isten sohse büntet mind a két kezével.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kérésiratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel belyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálatlalt ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdőbocsátásnak eleje vétessék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Érdeklődök. Czepléden.

20 Olvassa el lapunk f. évi 5. számában „M. cs. cz. őrsőrnok” adott válaszukat, valamint ezelőtti számunkban a koronadörögöt érintő közleményünket, azokban megtalálja kérdésére a választ. A rendszerosított létszám 48 fő.

888. 1. Nem. 2. Nem értjük kérdését! Egy nap is már szolgálati időmegszakítást képez. 3. Nem.

Vitatkozók. 1. Hogyan! Olvassák csak ol a blkv. XIX. fejezetét, abban megvan. 2. Van és nincs. Az ugy hóbot, a melynek alig von követője.

Brucker Győző Nándor és Társa
órás, ékszerész. GYŐR 33. sz.

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm 500 képpel ellátott árjegyzékemet. Kedvező leltételek. — Feltétlen tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható órák 6 évi jótállással.

Menázei osztás.

Katonai képek a mozgalmas napokból.

Sz. A. őrnv. Közvagyonbecslés cz. közleményét lapunk 12. számában «Soknek» adott üzenetünkre való utalással, nem közöljük.

Gy. J. őrmester. Helyezini szemle alapos megojtése az eredmény elérése szempontjából című czikke nem közölhető.

D. M. cz. őrmester. Humor a bűnben című czikke nem közölhető. Sőt arra kérjük, ne humorizáljon többé, nem Önök való az.

Csendőrség Mezőőrmenyes. Kérleztet rendelet a cs. és kir. közö. hadügyminiszter, illetőleg a m. kir. honvédelmi- és kereskedelmi miniszter urakkal egyetértőleg adatott ki. (304). sz.—1896. P. T. R. T. 1896—13. sz.)

A. T. J. A postasegédtsi kezdő fizetése évi 1400 k. s az állomáshelynek megfelelő lakkbér. A fizetés 4—1 évenként 200—200 koronával emelkedik egész évi 3200 korona maximális fizetésig. Teljes nyugdíj 40 szolgálati évhez van kötve. Ugyanezen fizetési fokozatok állnak fenn a járásbírói stb. tisztviselőkre nézve is azzal, hogy a segédoklakönyvvezetőnek 2000 k. kezdő fizetése van. A postai alkalmazottakat illetőleg olvassa még el lapunk múlt évi 47. számunkban «T. csendőr cz. őrnv.» nek adott válaszukat.

Gy. M. őrnv. Bánffyhyunad. Olvassa el lapunk múlt évi 34. számában az «Aninai őrnv.» nek adott üzenetünket.

Sz. J. őrnv. Lapozgasson egy kicsit a szervezeti utasításban és az illetékesabályzatban. A 27. lapon, illetőleg a 44. §. 4. pontjában megtalálja.

437. Bizza a kezdeményozést az illetékes körökre; mi nem vagyunk hivatva ily ügyekben tanácsot adni.

N. T. csendőr Maroscsáscs. Kérdés mikor lett elutasítva? Ha már régebben, akkor kérelmezze újból; nincs kizárva, hogy meg ne kapja; de ha a közel multban lett elutasítva, akkor bele kell törődnie.

Ö. S. csendőr Ujmaoldova. 1. Roblás. 2. és 3. Kihágás. 4. Magánvadásra üldözendő sikkasztás vétsége.

P. J. Az alreáliskola igen, kérjen bármelyik ily intézettől prospektust, díjtalanul rendelkezésre bocsátják; a Ludovika Akadémia-ba való felvétel polgári egyének részére éretteégihoz van kötve.

Dorogi őrnv. Nyilatkozatát közre nem adjuk; bár — mint Ön állítja — a kérdés nem ezen óréről érkezett hozzánk. Nagyon dicsőretre méltó, ha ezen óra legénysége jobban van kiképezve s ily alárendelt kérdésekkel nem zaklat bennünket. Mi a kért jelige alatt adjuk meg a választ, mert nem tehetjük fel olvasóinkról, hogy hamis és álnév alatt kérdezősködni, mert az csendőrhöz nem illenek! Csak azt nem értjük, miért nem írt az őrsparancsnok s miért a helyettes?

B. Táplószéle és király tránti szeretet. Olvassák azou rovatunknak «feltűnőbb betűkkel» nyomtatott első mondatát.

6020. Nem illetékes az 1908. évi április 28 án 49811/vb. sz. a. kell s az illetékesabályzat 110. §-ánál is előjegyzett belügyminiszteri rendelet értelmében. 2. Nem. 3. Szükség szerint; a kérdés rendezés alatt áll. 4. Igen. 5. Nem.

Polgárdi M. G. Véleményünk szerint a háborús hírek nem adnak jogalapot arra, hogy azon kedvezmény elvonassák; ha azt azonban valamely előljáró elvonta, nyomós okok nélkül semmi emetro sem totte.

Kérjen ingyen és bérmentve

képes árjegyzéket: cs. és kir. szab. sérvkötők-,
hygienikus gummlárak- és a betegápoláshoz szük-
séges eszközökről.

KELETI J. orvosi műszergyáros
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17.

Egy öreg csendőr. Novót, kívánságához képeket elhallgat-
nak; cikkét ellenben átadjuk a szerkesztőségi papirkosárnak.
Erdőülj. Kérje szolgálati uton, nincs kizárva, hogy meg ne
kaphatná.

Budapest. Nem tart; a „Függelék”-ben arról nincs szó.

Vitatkozók. A ki a járóvratéssal meg lesz bízva.

Nőszőlő ühajtó. Nem lehetetlen.

M. S. cz. örv. Csillaghegy. Levante = Kelet; tágabb érte-
lemben mindazon tartományok, melyek a földközi tenger mellett
az Eufrat és Nilus folyókig Olaszországtól keletre esnek. E vi-
dék főbb kereskedelmi városai: Konstantinápoly, Szmirna,
Alexandrette, Haleb és Alexandria. Szűkebb értelemben Levante
alatt csak Kis-Ázsia, Sírnia és Egyiptom parvidéke értendő.
Ha tehát egy magyar állampolgár ezen területeken követ el
büntetendő cselekményt, arra a magyar büntetőtörvénykönyv
határozásai alkalmatlanok. Izen vidékeken tartózkodó ma-
gyar állampolgároknak nézve eddig is a magyar btk. volt
mérvadó.

FEJTÖRÖK.

Képtalány.

Verstálány.

Háztól házra járak
S mindent megvásárolk.

Az első szótágon teszed
Ha valamid fázik,
Fordítsd meg a másodikat;
Névelvé válik.

A harmadik szótágon
A csendőr rajta ül.
Két utolsón, ha uszorás:
Senkin sem könyörül! ...

Betiitalány.

Sonka. 6061 ti 0 000

Megfejtési határidő: 1909 április 14.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet
királyné sanatoriumi serejegy lesz kioszolva.

Lapunk f. évi 13. sz.-ban közölt fejtörök helyes
megfejtése:

Képtalány: „Az élet rövid béke és hosszú harc.” —

Betiitalány: „Németország.” — Számítalány: „A leg-
kisebbség 7 dbot 2, 3 dbot 18, összesen 20 fillér, a középső
28 dbot 8, 2 dbot 12, összesen 20 fillér, a legnagyobb
10 dbot 14, 1 dbot 6, összesen 20 fillér.”

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

27.029/16. sz. A büntető novella (1908 : XXXVI. toz.)
életbe leptetése által előforduló újítások és batályon
kívül helyezések folytán a csendőrségi „II. Szolgálati
Utastás” „Függelék”-ében az I. anyagi büntetőjogi és
II. táblázatos kimutatásban, a m. kir. belügyminiszter
urral egyetértőleg a következő helyesbítések keresztül-
vezetését rendelem:

I. Rész A) fejezet (255. lap) első bekezdése után
mint új bekezdés felveendő: „az 1908 : XXXVI. toz.
a büntetőtörvénykönyvek és a bűnvádi perrendtartás
kiegészítéséről és módosításáról.”

B) fejezet 6. pontja (261. lap) után új „7. ik pont-
képen: „a kerítés vétsége, a bn. 43. §-a esetében”. Az
eddig 7—20-ig terjedő pontok ezen új 7-ik pont he-
szurása következtében megfelelően helyesbitendők. A régi
20. (most 21.) pontban a „379. §.” törlendő s helyébe
a „bn. 50. §-a” irandó.

A régi 21. pont egész terjedelmében törlendő.

A kihágásoknál (263. lap) a 24. pont törlendő és
helyette irandó: „Tíz korona értéket felül nem haladó
élelmi vagy élvezeti cikk, tüzelőszerszám vagy egyéb élet-
szükségleti tárgy lopása, elsikkasztása vagy jogtalan el-
sajátítása, a mennyiben a cselekményt büntetetté minő-
sítő körülmény nem forog fenn (bn. 51. §.)”.

II. Rész. Tablázatos kimutatás.

A XL Pénzhamisítás rovatban a vétségek (3-ik füg-
gélyes rovat) közé felveendő: „203. §. 6. bek. Bn. 39. §.”
A 2., 3. és 6. függélyes rovatokban a „204.”, a 2., 3.,
5. és 6. függélyes rovatokban a „207.” törlendő, előbbi
helyett a: „bn. 40. §-a”, utóbbi helyett a: „bn. 41. §.”
irandó. A jegyzetrovatba: „A bn. 39. §-a szerint a
koronánál kisebb értékű váltópénz vagy azt pótló papir-
pénz meghamisítása vétség.” irandó.

A XIV. Szemérem elleni büntettek és vétségek rova-
tában a büntettek (2-ik függélyes rovat) közé felveendő:
„a bn. 44. §. 2., 3. bek. 45. §.”, a vétségek (3-ik füg-
gélyes rovat) közé: „a bn. 43., 44. §. 1. bek.”, a
magánindítvány (4-ik függélyes) rovatba: „a bn. 43. §.”,
a kir. törvényszék (6-ik függélyes) rovatba: „bn. 44. §.
2., 3. bek. 45. §.”, a kir. járásbíróóság (8. függélyes)
rovatába: „bn. 43., 44. §. 1. bek.”, a jegyzetrovatba:
„A bn. 44. §. 1. bek. szerint 20 éven felüli nőnek
bordélyházba való megszerzése vétség; a 44. §. 2. és
3. bek. szerint 20 éven alóli nőnek bordélyházba való
megszorzése vagy visszatartása büntett.”

A XXVI. Lopásnál a minősítés (5-ik függélyes) rovat-
ban: „100” korona helyett „200” korona irandó; a 2.,
3., 5. és 6. függélyes rovatban a 334. törlendő s he-
lyette: „bn. 48. §.” irandó.

A XXXI. Csalásnál a magánvádindítvány (4. függélyes)
rovatában a 2. ik bekezdés törlendő.

A tulajdon elleni kihágás (301. oldal I. függélyes rovat) meghatározása törlendő a helyette irandó: „Tíz korona értéket felül nem haladó élelmi vagy élvezeti cikk, tüzelőeszer vagy egyéb életszükségleti tárgy lopása, elcsikkasztása vagy jogtalan elcsajátítása, a mennyiben a cselekményt büntette minősítő körülmény nem forog fenn.” A 2-ik és 4-ik függélyes rovatban a „126. törlendő” a helyette a: „bn. 51. §.” irandó.

Kelt Budapesten, 1909. évi márczius hó 17-én.

Sekel/aluassy Lajos, s. k.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur rendeletére, a m. kir. II. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Bicsz József törzsrőmester különféle szolgálati állásokban, de kiváltképen a csendőrkerületi számvivőséghez beosztott segédmunkási minőségben kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért.

Abos Ferencz törzsrőmester, különféle szolgálati állásokban, de kiváltképen bírósági segédmunkási minőségben kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért; továbbá ugyancsak

a m. kir. honvédelmi miniszter ur rendeletére, a m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Báyer József törzsrőmester 21 éven át különféle szolgálati alkalmazásokban kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért.

A m. kir. II. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Szabó Márton cz. őrmester a kerületi számvivőségi irodában mint számvivői segédmunkás éveken át tanusított odaadó, buzgó, kötelességtudó, pontos és eredményes szolgálatáért.

Kovacs György őrmester, *Kalló Péter*, *Horváth József* és *Révész Mór* cz. őrmesterek, *György Ágoston* és *Gelegonya András* őrsvezetők, mint őrsparancsnokok őrsaiknek kifogástalan rendben tartásáért, alárendeltjeiknek helyes befolyásolásáért és vezetéseért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó, hasznos és eredményes tevékenységükért.

Kara Mihály, *Dénes István* és *Sánta József* járás-őrmesterek, *Bihari Zsigmond*, *Csifra János*, *Boydán István* és *Hegyi József* őrmesterek, *Goldner Márton*, *Juhos László*, *Stroja László*, *Koblicska András*, *Tóth Lajos I.*, *Marián György*, *Pletilovich Márton*, *Márk János*, *László Gergely*, *Molnár Vincze*, *Purdu Mátyás*, *Keresztely Dániel* és *Beslity Pál* cz. őrmesterek, *Balló Lajos*, *Szedity János* és *Drenyovszky Adám* őrsvezetők mint járás és őrsparancsnokok, illetve mint őrsparancsnokok őrsaiknek kifogástalan rendben tartásáért, alárendeltjeiknek helyes befolyásolásáért és vezetéseért,

valamint a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó, hasznos és eredményes tevékenységükért.

Haász István őrsvezető, egy tolvajsözövetkezet tagjainak 112 órán át tartott észszerű és fáradságot nem ismerő nyomozás során eszközölt letartóztatásáért és az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásaért.

Tóth István törzsrőmester, szászviteli teendők teljesítése körül huzamosabb időn át kifejtett odaadó, buzgó, kötelességtudó, pontos és eredményes szolgálatait.

Dankó Pál cz. őrmester, mint szárnyirodai segédmunkás éveken át tanusított odaadó, buzgó, kötelességhű és eredményes szolgálatait.

Biri Ferencz, *Csiszer András*, *Hermann János*, *Henniny János*, *Csele Ferencz*, *Budázi Lajos* és *Haszler Ernő* cz. őrmesterek mint őrsparancsnokoknak, őrsaiknek kifogástalan rendben tartásáért, alárendeltjeiknek helyes befolyásolásáért és vezetéseért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó, hasznos és eredményes tevékenységükért.

Szelcsán Kornél csendőr cz. őrsvezető, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó, hasznos és eredményes tevékenységeért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. II. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Mikónevis Sándor, *Horváth István I.*, *Jánosy József*, *Schmidt Károly*, *Zolnai Antal* és *Benedek György* cz. őrsvezető II-od altisztek, *Balla Zsigmond*, *Vlasztly Oresztis*, *Mosó István*, *Oláh Péter* és *Doxztop Sándor* csendőr cz. őrsvezetők, *Klein József* és *Juhász János* cz. őrmesterek, *Kiss András* őrv., *Kaincz Ferencz*, *Baricz Karoly* és *György Albert* cz. őrv., *Papovics György* csendőr cz. őrv., *Bálint Lajos* csendőr, *Deák István* őrv., *Roosz Gusztáv*, *Németh Sámuel*, *Kudsera János*, *Németh Mózes* és *Tótpál János* cz. őrsvezetők, *Simon Vendel*, *Bauer Ádám*, *Sajgó István*, *Folye Miklósa*, *Lomas János*, *Sándor István*, *Sági István* és *Törzsök Lajos* csendőr cz. őrsvezetők a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó és eredményes működésükért.

Ozsvár Kálmán cz. őrv., *Király József* csendőr és *Brezovszki Pál* próbacsendőrről egy tolvajsözövetkezet tagjainak 112 órán át tartott észszerű és fáradságot nem ismerő kinyomozása és letartóztatása alkalmával a nyomozást vezető őrsparancsnokuk hathatós támogatásáért.

Walther Győző és *Kovács Buna József* járás-őrmesterek és *Istvánffy Péter* címz. őrmester a jelentkezők gyűjtése terén kifejtett tevékenységükért.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter ur a folyó évi márczius hó 10-én kelt 24.950/V-b. számú rendeletével a következő pénzjutalmakat adományozta:

A m. kir. II. számú csendőrkörület állományában:
Győrei István cz. örmeester 80, Csizmadia István
csendőr 20 K.

Előléptettek:

1909. évi márczius hó 25-ével:

Az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése
után:

A m. kir. II. sz. csendőrkörület állományában:
Putaki István, Bálint Ferencz, Mátyé László és
Andrejka Mihály csendőrök, csendőr czimzetes őrk-
vezetők.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. sz. csendőrkörület állományában:
Nagy Károly, Spanyol Géza, Tibul János, Németh
Dezso, Azari Sándor, Szilák János, Ferencz Sándor,
Hofók János és Bonis János csendőrök.

Házasságra léptek:

A m. kir. VII. sz. csendőrkörület állományában:
Szabó Ferencz csendőr, Szabó Bertával, 1907 márcz.
2-án, Oltazemen.
Barca József csendőr, Pál Behekával, 1908 május
18-án, Apácán.
Kegyes Gábor csendőr, Maté Erzsébettel, 1908 máj.
17-én, Gyergyószentmiklóson.

PÁLYÁZATOK.

Egy rendőrbiztosi állás Pécs szab. kir. városnál. Fizetés 1400
korona. Lakpénz 420 korona. Egyenruha. Magyar nyelv szóban
és írásban. Négy középiakolai osztály. Kérvények Pécs szab.
kir. város polgármesteréhez 1909. évi április hó 25-ig.

Egy őröki állás a pestvidéki királyi törvényszéknél Buda-
pesten. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 800 korona.
Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiakolai osztály. —
Telekkönyvi vizsga. Kérvények a pestvidéki kir. törvényszék
elnökéhez 1909. évi április 22-ig.

Egy őröki állás a karánsebesi kir. járásbírósnál. Fizetés
pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 480 kor. Magyar nyelv szóban és

írásban. Négy középiakolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Gépírás-
ban való jártasság. Kérvények a karánsebesi kir. törvényszék
elnökéhez 1909. április 24-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a kecskeméti kir. törvényszéknél.
Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar
nyelv szóban és írásban. Ruhailletmény 100 korona vagy ter-
mészetbeni ruházat. Kérvények a kecskeméti kir. törvényszék
elnökéhez 1909. évi április 2-ig.

Egy gépészti állás a budapesti királyi magyar tudomány-
egyetemnél (I. sz. sebészeti klinikájánál.) Fizetés 1400 korona.
Természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban, kazán-
fűtői és gépezetelői vizsgálat és ilyen minőségben töltött szolgál-
lat igazolása, villamos gépekkel való bányai tudás és dinamó-
kezelői bizonyítvány. Villamos, vízvezetési és légszuszogatózati
szerelői szolgálat igazolása. Próbaszolgálat. Kérvények a buda-
pesti kir. magyar tudományegyetem rektori hivatalához 1909
április 16-ig.

Három vámolói, esetleg három kiegészítő vámolói állás a buda-
pesti m. kir. állami hidak igazgatóságánál. Fizetés pótlékkal
1100 korona. Lakpénz 400 korona. Ruhailletmény 140 korona.
Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Három
havi próbaszolgálat. Kérvények a budapesti magyar királyi
állami hidak igazgatóságához 1909. évi április hó 15-ig.

Két I. oszt. erdészeti altiszt (főerdőri), illetőleg két II.
oszt. erdészeti altiszt (erdőri) állás; vagy két I. oszt., illetőleg
két II. oszt. erdőlegényi és két II. oszt. segéderdőri állás a
lippai m. kir. főerdőhivatalnál. Fizetés pótlékkal az I. és II. oszt.
altiszt állásoknál 1000, illetőleg 700 korona; mindkettőre nézve
természetbeni lakás vagy törvényszerű lakbér és lakbérpótlék
és egyéb rendszeresített mellékilletmények. Magyar nyelv szó-
ban és írásban, szakvizsga letétele. Fizetés az I. oszt. erdőlegényi
állásnál 700 korona; a II. oszt. erdőlegényi és segéderdőri
állásoknál 600 korona szegedménydíj, valamennyinél termé-
szetbeni lakás vagy lakbér és rendszeresített mellékilletmények.
Jó látó és hallóképesség igazolása. Az erdőlegényi és segéderdő-
ri állásokra pályázók nőtlenységüket is igazolni tartoznak. Kérvé-
nyek a lippai m. kir. főerdőhivatalhoz 1909. évi április hó 15-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a mezőkövesdi kir. járásbírósnál.
Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 200 korona. Természet-
beni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a
miskolci kir. törvényszék elnökéhez 1909. április 22-ig.

Egy őröki állás az újvidéki kir. törvényszéknél. Fizetés pót-
lékkal 1400 korona. Lakpénz 560 korona, esetleg természetbeni
lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Német és szerb nyelv
ismerete. Gépírásban való jártasság. Négy középiakolai osztály.
Telekkönyvi vizsga. Kérvények az újvidéki kir. törvényszék
elnökéhez 1909. évi április hó 19-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

Ajánljuk a 11^a jelzetű Ügyviteli szabályzat kivonata legújabb kiadását,
ára 30 fillér. Honvédelmi miniszter ur ő nagyméltósága által 11.012. eln. sz.
alatt elrendelt lakezimetudakozódásokra való úrlapok kaphatók raktárunkon
darabonként 1 fillér árban.